

Uitbreiding begraafplaats St.Dionysiuskerk Schinnen

Schinnen, oktober 2016

Aanleiding

De parochiekerk in Schinnen, welke gewijd is aan St. Dionysius, kent een rijke historie. Oorspronkelijk was deze kerk een kleine Romaanse dorpskerk. Het oudste gedeelte van de kerk, het middenschip en het benedenstuk van de toren, stammen uit de 11e en 12e eeuw. In de loop van de geschiedenis is de kerk vele malen verbouwd en uitgebreid. Lange tijd werd men rond, maar vooral in de kerk begraven. Na de inval van de Fransen werd ook in Nederland het begraven in de kerk officieel verboden. Door de bevolkingsgroei werden nabij de kerk begraafplaatsen uitgebreid of elders nieuwe begraafplaatsen aangelegd. Bij de parochiekerk in Schinnen is de begraafplaats in zuidelijke richting uitgebreid.

Het kerkbestuur van de St. Dionysiusparochie heeft enkele jaren geleden al te kennen gegeven dat de inrichting van de begraafplaats niet meer voldoet aan de huidige eisen en heeft het bureau Heusschen*Copier gevraagd om de problematiek te beschrijven en een ontwikkelplan op te stellen. Het plan van Heusschen Copier is als bijlage bij deze onderbouwing gevoegd.

Algemeen

De parochie Sint Dionysius te Schinnen is een geloofsgemeenschap van ongeveer 2900 parochianen afkomstig uit het dorp Schinnen en daarbuiten. De Sint Dionysiuskerk ligt aan de zuidrand van het dorp op een kerkheuvel met aan de noordkant een pleintje en naast de kerk (aan de zuidoostkant) de begraafplaats. De begraafplaats ligt ingeklemd tussen de hoge keermuur, Achter de Kerk (de weg naar Thull) en de voet van de Krekelberg.

De begraafplaats te Schinnen heeft een gemeentelijk- en een kerkelijk deel. De uitbreidingsbehoefte die in deze onderbouwing wordt beschreven heeft betrekking op het kerkelijke gedeelte van de begraafplaats.

Uitgangspunt bij alle ontwikkelingen met betrekking tot de begraafplaats is dat het begraven van overledenen moet (blijven) voldoen aan de criteria uit de Wet op de lijkbezorging.

Kijkend naar de toekomst wil het kerkbestuur de mogelijkheden onderzoeken om de begraafplaats uit te breiden in de richting van de Mariakapel aan de zuidoostkant van de bestaande begraafplaats.

Het kerkbestuur heeft deze behoefte is een aantal jaren geleden (2005-2008) al geuit. Samen met de gemeente is gekeken naar de noodzaak van en de mogelijkheden voor een uitbreiding van de huidige begraafplaats. Het kerkbestuur heeft een bureau Heuschen Copier opdracht gegeven om een schetsplan te maken voor de mogelijke uitbreiding.

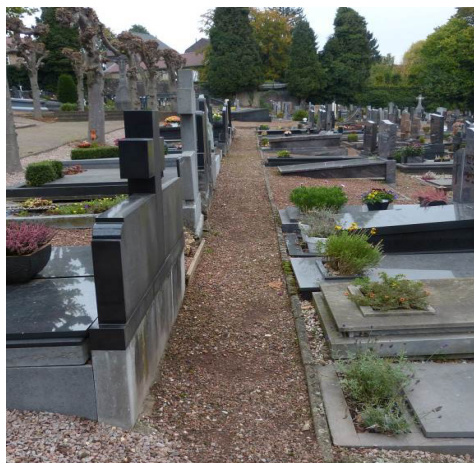
Noodzaak

De behoefte om een nieuw deel aan de bestaande begraafplaats toe te voegen komt voort uit drie problematieken en een wens.

1 Arbo vereiste: machinaal graven

De Arbo-wetgeving verplicht het kerkbestuur om de grafdelving machinaal te laten uitvoeren, echter op het grootste gedeelte van de oorspronkelijk begraafplaats is de beschikbare ruimte te beperkt om met graafmachines ter plaatse te werken. Een groot deel van het huidige kerkhof beschikt over smalle paden van ongeveer 50 cm breed. Dit impliceert onmogelijke machinale delving of ruiming van een graf en leidt tot gevaarlijke situaties tijdens het bijzetten van een overleden medemens voor zowel medewerkers van een begrafenisondernemer als de grafdelvers. Herbegraven op deze locaties is derhalve om technische redenen niet meer mogelijk.

Om de oorspronkelijke begraafplaats geschikt te maken voor machinale begravingen, dient deze heringericht en voorzien te worden van bredere paden tussen de rijen graven.

2 Bodemgesteldheid bestaande begraafplaats

Een tweede argument om de mogelijkheden van een uitbreiding te bekijken is de bodemgesteldheid van de oorspronkelijke begraafplaats (oude gedeelte). Daar waar het al mogelijk zou zijn om machinaal te (her)begraven is de bodemgesteldheid zo slecht dat dit zonder al te veel technische hulpmiddelen, niet mogelijk is.

De bodem van het kerkhof bestaat uit zandgrond. Door het steeds maar weer op dezelfde plek begraven en ruimen van graven en aldus roeren van de grond, is de oorspronkelijke grondstructuur verstoord. De grond is inmiddels zo los gepakt dat er geen sprake meer is van cohesie in de grond en dat een talud derhalve vrijwel onmiddellijk afschuift. De opbrengsten (grafrechten) van een dergelijk graf wegen niet op tegen de kosten die dan gemaakt zouden moeten worden. Daar komt de kans op schade aan de omliggende monumenten nog eens bovenop.

Om herbegraven op de locatie weer mogelijk te maken, zou deze grond tot circa 2.5 meter diepte uitgewisseld moeten worden met grond die een grotere cohesie kent: zijnde löss. Nadeel aan deze grondsoort is echter dat deze nauwelijks te verdichten is en dat de grond tijd nodig heeft om zich door het eigen gewicht te verdichten.

Om deze uitwisseling van grondsoort mogelijk te maken, is bereikbaarheid van de locatie voor een graafmachine een vereiste. Gelet op de bij punt 1 genoemde problematiek, is dit niet mogelijk.

3 Beperkt beschikbare ruimte voor nieuwe begravingen

Als gevolg van de onder 1 en 2 geschetste problematieken, heeft de huidige begraafplaats nog maar beperkt vrije plaatsen die geschikt zijn voor nieuwe begravingen.

Uit de gemeentelijke basisadministratie blijkt dat er binnen het kerkdorp Schinnen gemiddeld 12 mensen per jaar overlijden, waarvan de helft (6) wordt begraven.

Uitgaande van de gravenadministratie is het aantal vrije plaatsen, zijnde 11 stuks op het oude gedeelte en 7 stuks op het nieuwe gedeelte, over 2 a 3 jaar ingevuld en is de bestaande begraafplaats "vol".

Hierbij dient opgemerkt te worden dat wanneer er inderdaad een nieuwe uitbreiding van de begraafplaats gaat plaatsvinden op de geplande locatie, de thans beschikbare plekken op het nieuwere gedeelte ook komen te vervallen om de beoogde uitbreiding te kunnen ontsluiten vanaf de huidige begraafplaats. Dit betekent dat de capaciteit van huidige begraafplaats dan al over maximaal 2 jaar volledig benut is.

4 Wens tot herinrichting van de oorspronkelijke begraafplaats

Het kerkbestuur heeft, mede gelet op de problematieken met betrekking tot het oude gedeelte van de begraafplaats, de wens geuit om dit gedeelte her in te richten.

Hiermee wordt niet alleen een oplossing bereikt voor de geschetste problematiek, maar kan er tevens tegemoet gekomen worden aan een aantal wensen:

- *Toegankelijk maken van de begraafplaats voor mindervalide bezoekers.*

De huidige paden zijn niet toegankelijk voor mensen met een rollator, rolstoel of scootmobiel. Door toepassing van bredere paden tussen de rijen graven, kan ook deze doelgroep bij het graf van een overledene komen.

– *Vergroening aanzicht begraafplaats*

Momenteel zijn zowel de paden als de ruimte tussen de graven geheel opgevuld met steenachtig materiaal. Dit geeft de begraafplaats een stenig aanzien. Door het aanbrengen van groenelementen en gazon ter plaatse van de rijen, krijgt de begraafplaats een vriendelijker aanzien. De ruimere opzet brengt tevens meer rust in de structuur van de begraafplaats en sluit aan bij de wens van een meer monumentaal karakter. Hoewel het aantal graven bij de herinrichting in aantal sterk wordt teruggebracht (geschat op circa 50% van de huidige capaciteit), zal deze capaciteit, gelet op neerwaartse trend van begraven t.o.v. cremeren, ruim voldoende zijn om tot in lengte van dagen begravingen mogelijk te maken en is van een extra uitbreiding (bovenop de thans geplande) geen sprake.

Referentiebeeld begraafplaats

Provinciaal beleid / POL 2014

De locatie van de beoogde uitbreiding ligt binnen het beschermingsgebied “Nationaal Landschap Zuid Limburg” in de zone die is aangeduid als “zilvergroeene natuur”. In de zilvergroeene natuurzone staat het benutten van kansen voor natuur centraal. Dit wordt enerzijds bevorderd via subsidies voor agrarisch natuurbeheer – waarbij in 2016 overgegaan wordt naar prestatieafspraken met collectieven – en anderzijds via het plaatselijk voor maximaal 50% co-financieren van natuurprojecten, die een bijdrage leveren aan een robuust natuurnetwerk en aan instandhouding van prioritaire bedreigde soorten. Binnen de zilvergroeene natuurzone wordt tevens ingezet op behoud en ontwikkeling van cultuurhistorische waarden als onderdeel van de landschappelijke waarden. Natuurcompensatieverplichtingen worden mede ingezet om areaaluitbreiding van natuur in zilvergroen te realiseren

Platteland in Ontwikkeling (PIO)

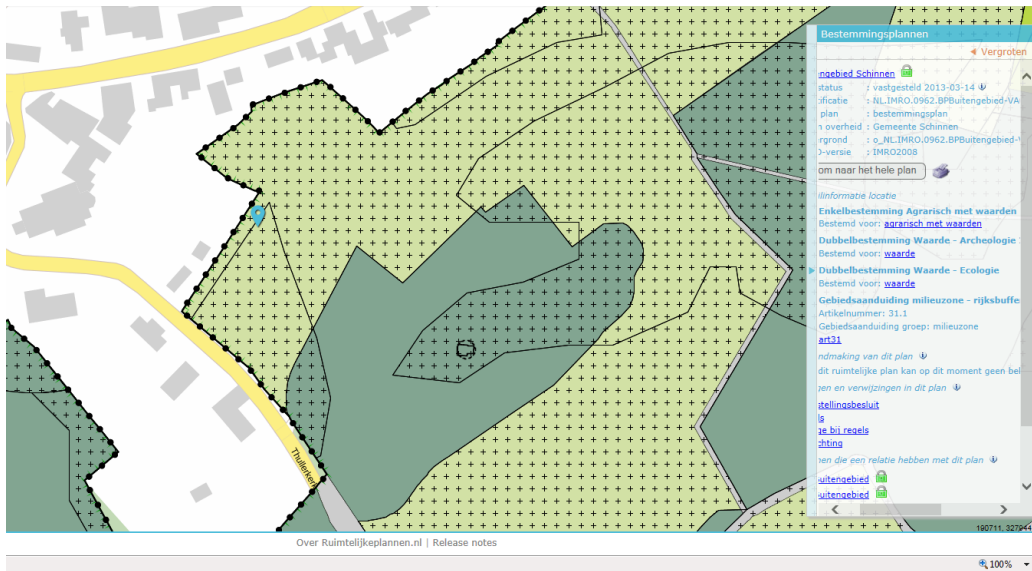
Het ontwikkelen van projecten wordt door de provincie Limburg gestimuleerd en ondersteund via gebiedsontwikkelingen en uitnodigingsplanologie.

Via het POL2014 wordt gewerkt aan de balans tussen ontwikkelruimte, ondernemersruimte, kwaliteit van de woon- en werkomgeving en maatschappelijke belangen.

De provincie hoopt op die manier een breed draagvlak te creëren waardoor er meer partijen hun schouders zetten onder de plattelandsontwikkeling.

Eén van de projecten die in dit kader zal worden meegenomen is het creëren van een groene verbinding tussen de bestaande begraafplaats en de Mariakapel en de landschappelijke inpassing van de woningen aan de Altaarstraat (achterzijde).

Gemeentelijk beleid / Bestemmingsplan Buitengebied

Uitsnede vigerende bestemmingsplan Buitengebied

De beoogde uitbreidingslocatie ligt binnen het bestemmingsplan Buitengebied en heeft hierbinnen de bestemming “Agrarisch met waarden” en de dubbelbestemming “waarde – Archeologie” en “waarde – Ecologie”. De als “Agrarisch met waarden” aangewezen gronden zijn in hoofdzaak bestemd voor duurzaam agrarisch grondgebruik en instandhouding van de daardaar aanwezige waarden. Binnen de dubbelbestemmingen “archeologie” en “ecologie” worden vervolgens voorwaarden aangegeven waarbinnen eventuele ontwikkelingen binnen het gebied mogelijk zijn. Genoemde bestemmingen voorzien niet in een mogelijke uitbreiding van de begraafplaats.

De beoogde uitbreidingslocatie zal eventueel worden meegenomen in de voorstaande herziening van het bestemmingsplan Buitengebied, later dit jaar, dan wel begin 2017.

Grondpositie / alternatieven

Het kerkbestuur zelf heeft geen direct aan de begraafplaats grenzende gronden ter beschikking voor een mogelijke uitbreiding van het terrein. Omliggende gronden zijn in eigendom van gemeente Schinnen, Natuurmonumenten en enkele particuliere grondbezitters.

Het enige alternatief voor de beoogde uitbreiding van de begraafplaats is het perceel grond dat enkele jaren geleden door de gemeente Schinnen is aangekocht en is gelegen ten noordoosten van de bestaande begraafplaats, achter de woningen aan de Altaarstraat.

★ *perceel gemeente Schinnen*

★ *perceel Natuurmonumenten*

★ *perceel kerkbestuur*

indicatieve begrenzing uitbreiding

Dit perceel heeft echter niet de voorkeur. De wens van het kerkbestuur is om een verbinding te maken tussen de kerk en de Mariakapel. Het gemeentelijk perceel ligt niet op deze route. Daarnaast zou het nu aanwezige talud dient deels ontgraven moeten worden om het hoogteverschil tussen de percelen met een enigszins beloopbare hellingbaan te kunnen overbruggen.

Hierin is cruciaal dat zich in het gemeentelijk perceel juist in deze zuidelijke hoek een zware bodemverontreiniging bevindt die de interventiewaarde te boven gaat.

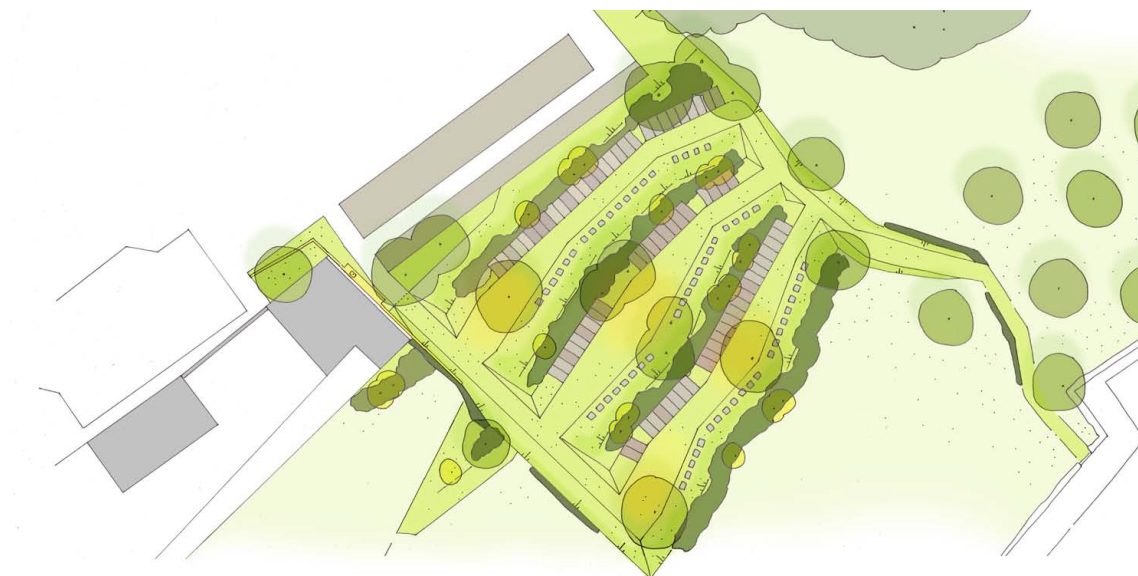
De Provincie heeft derhalve in 2009 in het aangrenzende particuliere perceel een bodemsanering uitgevoerd, maar om onduidelijke reden is de verontreiniging in het gemeentelijk perceel niet in deze sanering meegenomen. Inzet van dit perceel als begraafplaats betekent dat er alsnog een, vanuit economisch perspectief onrendabele, sanering van deze grond zou moeten plaatsvinden. .

Om de uitbreiding op de beoogde locatie te kunnen realiseren, is medewerking van Natuurmonumenten vereist. Het kerkbestuur heeft overeenstemming in deze bereikt met Natuurmonumenten door het treffen van een grondruil. Hierbij zal de grond benodigde voor de uitbreiding geruild worden voor de percelen die nu in eigendom van de gemeente en het kerkbestuur zijn. Deze percelen zullen door Natuurmonumenten ingericht worden als natuur en ook deze bestemming krijgen.

Landschappelijke inpassing

Begraafplaatsen zijn vaak groene oases geworden. Wie wel eens een begraafplaats bezoekt, merkt direct de andere sfeer. Door de nabijheid van de doden, of anders de afwezigheid van levende mensen, want veel bezoekers zijn er meestal niet, overheerst er een serene rust. Het groen benadrukt de seizoenen, het begin en einde. Begraafplaatsen hebben een bredere functie dan alleen een dodenakker. Het zijn belangrijke plekken binnen een gemeenschap voor rust, herdenking en bezinning. Veel begraafplaatsen zijn tegelijk parken geworden met een grote natuurwaarde. Zeker nu ook de regels voor de beplanting versoepeld worden, neemt de diversiteit in flora toe.

Het kerkbestuur heeft aan landschapsbureau Heusschen Copier opdracht verstrekt om een schetsontwerp te maken c.q. inzichtelijk te maken hoe een eventuele uitbreiding in het landschap kan worden ingepast en op welke wijze de verbinding met de Mariakapel kan worden gemaakt.

Eerste concept d.d. 15 juni 2016

In de opdracht ligt tevens het verzoek te bezien hoe de begraafplaats voor de toekomst als landschapsmonument het rustieke karakter van de kerk en omgeving kan versterken.

De inrichting en inpassing van de uitbreiding heeft op deze manier de kans om hieraan een kwalitatieve bijdrage te leveren.

De visie op de uitbreiding van het kerkhof zet daarom voornamelijk in op het behouden en waar mogelijk versterken van de landschappelijke kwaliteiten.

De volgende visiepunten zijn richtinggevend voor het uitwerken van een schetsontwerp:

- Koesteren en versterken van de bestaande landschappelijke structuur;
- Gebruik maken van landschapselementen die van nature voorkomen in het gebied (graften, hoogstamfruitboomgaarden, kruidenrijk gras, gemengde hagen en bomen die onderdeel zijn van de Potentieel Natuurlijke Vegetatie in het gebied,
- Vergroenen van de bestaande begraafplaats en het zicht op de bestaande begraafplaats vanaf de Mariaberg, door het benutten van de plekken die niet meer (her)gebruikt kunnen worden om te begraven; denk hierbij aan het planten van een boom, haag, vaste planten of gras,
- Verbinding tussen de parochiekerk, de begraafplaats en de Mariakapel, dit kan door middel van een route of pad over de begraafplaats en de uitbreiding van de begraafplaats, op deze manier wordt het hele gebied als bezinnings- of rustplek aaneengeschakeld. Door de verbinding tussen de Mariakapel en de parochiekerk wordt ook de koppeling tussen het dorp en het aangrenzende landschap (Mariaberg, dorpsmantel, etc.) versterkt,
- Behoud van voldoende open ruimte (als bufferzone) tussen de uitbreiding van de begraafplaats en de bosrand van de Mariaberg,
- Het gebied is onderdeel van de zilvergroene landschapszone (POL), het voorkeursmodel (schetsontwerp) heeft vooralsnog geen knelpunten met het POL,
- Aansluiten op de visie van Natuurmonumenten op het gebied, voornamelijk de inrichting van het weiland met hoogstamfruitboomgaarden, kruidenrijk grasland, hagen, begrazen en het verschralen van het weiland,
- Aansluiten op de visie van Natuurmonumenten op de ontwikkeling van het Geleenbeekdal, voornamelijk door wandelroutes aan elkaar te koppelen.

Financiering

Het kerkbestuur draagt de kosten voor de uitbreiding, beheer en onderhoud, de gemeente Schinnen levert een fysieke bijdrage (beschikbaar stellen perceel) vanuit haar maatschappelijke betrokkenheid en haar verplichtingen ingevolge de Wet op de lijkbezorging en de provincie Limburg zal een financiële bijdrage leveren voor de landschapsontwikkeling ter plaatse.

Zienswijzen omwonenden

Tijdens de eerst informatieronde zijn door omwonenden van de begraafplaats een aantal aandachtspunten naar voren gebracht. Zo wil men overtuigd worden van de nut en noodzaak van de uitbreiding, de impact op de omgeving en de landschappelijke inpassing. Middels deze onderbouwing is geprobeerd om genoemde punten inzichtelijk te maken.

Zienswijze gemeente:

Voor de gemeente Schinnen is de uitbreiding van de begraafplaats één van een aantal ontwikkelingen die voorzien zijn om het gebied rondom de kerk aantrekkelijker te maken. Zo zal ook de restauratie van de kerkmuur worden opgepakt, wordt het pleintje aan de Altaarstraat aangepakt, wordt gekeken naar een groene inpassing van de achterkanten van de woningen aan de Altaarstraat en wordt ingezet op realisatie van de groene verbinding van de bestaande begraafplaats met de Mariakapel. Met het vergroenen van de huidige begraafplaats, het verbinden van de begraafplaats met de kapel middels een groen lint en de landschappelijke aankleding van de beoogde uitbreiding, wordt de begraafplaats beter ingepast in het huidige landschap en is er sprake van meer ruimtelijke kwaliteit.

Het proces:

Natuurmonumenten en gemeente staan positief ten opzichte van de grondverwerving door het kerkbestuur, zodat de gronden voor de uitbreiding in ieder geval beschikbaar zullen zijn zodra de besluitvorming hieromtrent heeft plaatsgevonden.

De omwonenden zijn in het najaar 2015 geïnformeerd over de plannen en zullen op korte termijn nogmaals worden uitgenodigd voor een overleg.

Hierna zal de beoogde uitbreidingslocatie al dan niet worden opgenomen in het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied en is er voor de omwonenden wederom een mogelijkheid om hun zienswijzen ten aanzien van het plan in te brengen.

Het is de verwachting dat de herziening van het bestemmingsplan Buitengebied in het eerste kwartaal van 2017 door de gemeenteraad wordt vastgesteld.

UITBREIDING
R.K. BEGRAAFPLAATS SCHINNEN
19 NOVEMBER 2015

Colofon

Product:
**Modellenstudie, schetsontwerp en ruimtelijke
onderbouwing**

Status:
Concept

Opdrachtgever:
Kerkbestuur parochie Sint Dionysius Schinnen

Contactpersoon kerkbestuur:
Mgr. Drs. Jos Schreurs

Samenstelling en ontwerp:
Heusschen*Copier
Rijksweg 12, 6271 JN Gulpen
T 043 458 34 37
Marc Heusschen
John de Groot
Bart van Spreeuwel

Projectcode:
15579

Versiedatum
19.11.2015

Inhoud

3	Inhoud
4	Aanleiding
5	Inventarisatie en analyse
8	Aanbevelingen
12	Overleg omwonenden
14	Keuze en verantwoording
38	Theoretische profielen

Aanleiding

De parochiekerk in Schinnen, welke gewijd is aan St. Dionysius, kent een rijke historie. Oorspronkelijk was deze kerk een kleine Romaanse dorpskerk. Het oudste gedeelte van de kerk, het middenschip en het benedenstuk van de toren, stammen uit de 11e en 12e eeuw. In de loop van de geschiedenis is de kerk vele malen verbouwd en uitgebreid. Lange tijd werd men rond, maar vooral in de kerk begraven. Na de inval van de Fransen werd ook in Nederland het begraven in de kerk officieel verboden. Door de bevolkingsgroei werden nabij de kerk begraafplaatsen uitgebreid of elders nieuwe begraafplaatsen aangelegd. Bij de parochiekerk in Schinnen is de begraafplaats in zuidelijke richting uitgebreid. Het kerkbestuur van de St. Dionysiusparochie is van mening dat de inrichting van de begraafplaats niet voldoet aan de huidige eisen en heeft Heusschen*Copier gevraagd om de problematiek te beschrijven en een ontwikkelplan op te stellen.

1 Overzicht van St. Dionysiuskerk, begraafplaats, weiland en Mariaberg

Inventarisatie en analyse

R.K. begraafplaats Schinnen

De parochie Sint Dionysius te Schinnen is een geloofsgemeenschap van ongeveer 2900 parochianen afkomstig uit het dorp Schinnen en daarbuiten. De Sint Dionysiuskerk ligt aan de zuidrand van het dorp op een kerkheuvel met aan de noordkant een pleintje en naast de kerk (aan de zuidoostkant) de begraafplaats. De begraafplaats ligt ingeklemd tussen de hoge keermuur, Achter de Kerk (de weg naar Thull) en de voet van de Krekelberg. Kijkend naar de toekomst wil het kerkbestuur de mogelijkheden onderzoeken om de begraafplaats uit te breiden richting de dorpsmantel aan de zuidoostkant van de begraafplaats. Deze modellenstudie toont de kansen en (on)mogelijkheden van een toekomstige uitbreiding met als uitkomst een eerste concept die de landschappelijke inpassing en visie verbeeldt.

2 Locatie begraafplaats met directe omgeving

Gebiedsinventarisatie

Begraafplaatsen zijn vaak groene oases geworden. Wie wel eens een begraafplaats bezoekt, merkt direct de andere sfeer. Door de nabijheid van de doden, of anders de afwezigheid van levende mensen, want veel bezoekers zijn er meestal niet, overheerst er een serene rust. Het groen benadrukt de seizoenen, het begin en einde. Begraafplaatsen hebben een bredere functie dan alleen een dodenakker. Het zijn belangrijke plekken binnen een gemeenschap voor rust, herdenking en bezinning. Veel begraafplaatsen zijn tegelijk parken geworden met een grote natuurwaarde. Zeker nu ook de regels voor de beplanting versoepeld worden, neemt de diversiteit in flora toe.

1. In de opdracht ligt tevens het verzoek te bezien hoe de begraafplaats voor de toekomst als landschapsmonument het rustieke karakter van de kerk en omgeving kan versterken.

2. De huidige paden zijn vaak te smal voor een machine en niet goed toegankelijk voor degenen, die zijn aangewezen op een scootmobiel en dergelijke. De graven moeten in de huidige tijd machinaal worden gedolven. Ook arbotechnisch kan niet langer worden verlangd dat de grafdelving handmatig gebeurt. Gedurende een lange periode is het gebruikelijk geweest om de gestorvenen binnen kisten in kunststof hoezen te begraven. Dat een lichaam na een begrafenis zo snel mogelijk ontbindt, wordt niet zelden tegengegaan door het gebruik van niet afbreekbare hoezen. Het Lijkomhulsbesluit eist sinds 1991 een biologisch afbreekbare hoes, dat wil zeggen een hoes die de lijkvertering niet belemmert. Hoewel de meeste niet afbreekbare hoezen stammen uit de jaren tachtig en daarvoor, zijn en worden heden ten dage nog steeds overgebleven restanten van ‘slechte hoezen’ gebruikt. Deze hoezen belemmeren het verteringsproces. De halfverteerde resten die daar het gevolg van zijn maakt het ruimen van een graf erg vervelend en onnodig zwaar. Bovendien levert het ruimen van een graf met halfverteerde resten gevaar op voor de grafruimers. Giftige lijksappen verblijven in de niet afbreekbare hoes, wat het handmatig ruimen onmogelijk maakt en inherent hieraan het wederom beschikbaar stellen van het graf voor een volgende begraafplaats. Overigens weigeren grafdelvers het handmatig delven van een graf voort te zetten, zodra zij op een ‘slechte hoes’ stuiten, wat tot ongewenste en trieste situaties tijdens een begrafenis kan leiden.

Bredere paden zijn niet alleen prettig in het gebruik met name voor de oudere medemens. Het ruimere karakter brengt tevens meer rust in de structuur van de begraafplaats en sluit aan bij de wens van een meer monumentaal karakter. Een groot deel van het huidige kerkhof beschikt echter over smalle paden van ongeveer 50 cm breed. Dit impliceert onmogelijke machinale delving of ruiming van een graf en leidt tot gevaarlijke situaties tijdens het bijzetten van een overleden medemens voor zowel medewerkers van een begrafenisondernemer als de grafdelvers.

3. Verder moet worden gewezen op de slechte bodemgesteldheid. De bodem van het aan de kerk aangrenzende deel van de begraafplaats bestaat hoofdzakelijk uit zandgrond, wat het delven van een graf bemoeilijkt. Veelal treedt inzakking van het gedolven graf plaats, waardoor schade aan de aangrenzende graven kan ontstaan. In het lager gelegen deel van de begraafplaats bevindt zich, voor grafdelving geschikte, leemachtige grond. Echter het plaatselijk hoge grondwaterpeil verslechtert de voorwaarden voor een grafdelving, daar de grond doorweekt raakt en inzakking van het gedolven graf mogelijk is. Zowel de aanwezige zandgrond als het hoge grondwaterpeil hebben ertoe geleid, dat het kerkbestuur van de parochie St. Dionysius in overleg met de kerkhofbeheerder heeft besloten op deze gedeelten van de begraafplaats alleen nog enkeldiep te begraven, hetgeen resulteert in een geringer aantal mogelijke bijzettingen op de begraafplaats. Steeds weer herbegraven op dezelfde plaats veroorzaakt een inconsistente en instabiele bodemgesteldheid, welke eveneens kan leiden tot het inzakken van een gedolven graf. Dit vraagt om noodzakelijke bodemrust en in combinatie met de eveneens noodzakelijk “verdunning” van de bestaande begraafplaats om maatregelen.

4. Binnen de begraafplaats moet verder de behoefte worden bezien van zitmeubilair, “pleinen” en een beheersgebouw voor de opslag van gereedschap, materialen, tractors enz. met een werkruimte voor de terreinbeheerder. Daarnaast dient er opslagcapaciteit te zijn voor grond en grind. De grondbalans is wisselend. Er is overtollige grond bij nieuwe graven die weer hergebruikt moet worden bij het inklinken van de grond tijdens en na het verteringsproces.

5. Op de westelijke top van de Krekelberg ligt zo’n 200 meter ten zuidoosten van de Sint-Dionysiuskerk een van de weinige bergkapellen van Nederland. In 1939 werd de kapel en het park in opdracht van het kerkbestuur van Schinnen gebouwd en gewijd aan Maria Koningin van de Vrede. De Mariakapel met het Mariapark heeft sinds 1999 de status van Rijksmonument. Ze is aan de voorzijde bereikbaar met een trappartij en via een rondwandeling vanaf de weg Schinnen-Thull aan de voet van de heuvel en aan de achterzijde via het Schinderpad. Het kerkbestuur zoekt naar de mogelijkheden van een rechtstreekse verbinding tussen de kerk/begraafplaats en de Mariakapel

6. De begraafplaats van de parochie St. Dionysius beschikt in totaal over 763 graven, waarvan er 643 gesitueerd zijn in de helling richting de kerk (‘oud deel’) en 120 in het destijds aangelegde vlakke (‘nieuwe’) deel. In het deel tegen de helling zijn in totaal 124 graven geruimd, die – gezien de te smalle paden langs de graven- niet meer worden vrijgegeven voor herbegraving. In dit hellingdeel zijn 30 graven geruimd, die mogelijkerwijze hergebruikt zouden kunnen worden. Echter hier legt de bodemgesteldheid grote beperkingen op, zodat uiteindelijk slechts 11 plaatsen geschikt zijn voor herbegraving, waar ten dele slechts enkeldiep (dus één overleden lichaam) begraven kan worden. Van de 120 beschikbare graven in het vlakke deel van de RK-begraafplaats zijn momenteel nog 7 graven beschikbaar. Hierover worden echter geen grafrechten meer verleend, daar de betreffende plaatsen voor de verbinding naar de nieuw aan te leggen begraafplaats noodzakelijk zijn.

Jaarlijks vinden ongeveer 10 ruiming van graven plaats, die allen plaatsvinden in het langs de helling gesitueerde deel van de begraafplaats. Het overgrote deel van de te ruimen graven bevindt zich langs de smalle paden van het kerkhof, waardoor deze graven niet meer worden vrijgegeven voor herbegraving. Het zeer beperkt vrijkomende deel langs de bredere paden noopt, gezien de bodemgesteldheid, tot voorzichtigheid voor herbegraving. Ondanks dat tegenwoordige meer crematies plaatsvinden, vinden binnen de parochie jaarlijks gemiddeld 15 tot 20 bijzettingen op de begraafplaats plaats. Het overgrote deel (ongeveer 10) betreft een bijzetting in een bestaand graf (dus enkel diep) op zowel het helling als het vlakke deel van de begraafplaats. Hierbij dient opgemerkt te worden, dat in het helling deel alleen bijzettingen plaatsvinden, waarvoor in het verleden reeds grafrechten zijn verleend. Rechten voor nieuwe graven (enkel- dan wel dubbeldiep) langs de smalle paden worden, gezien de eerder geschetste problematiek, niet meer verleend. Uit de eerder weergegeven omvang van de begraafplaats en de prognose blijkt, dat op het vlakke (‘nieuwe’) deel van de begraafplaats geen begravingen meer kunnen plaatsvinden, indien de 7 resterende graven gereserveerd blijven voor de verbinding met het nieuw te situeren deel. In het hellingdeel beschikt de parochie nog over 30 vrije plaatsen, waarvan er slechts 11 zonder grotere problemen hergebruikt kunnen worden. Gezien de bodemgesteldheid kunnen de overige vrije plaatsen beter niet, dan wel in dringende situaties slechts als enkeldiepe graf gebruikt worden. Hierbij is geen rekening gehouden met de gewenste herstructurering van het kerkhof voor meer ruimte in de bereikbaarheid van de graven, zitmeubilair, vergroening en dergelijke.

Op grond van de hiervoor aangegeven overwegingen is naar de toekomst toe uitbreiding van het kerkhof noodzakelijk.

Typen begraafplaatsen en inrichting.

Bij begraafplaatsen kan er onderscheid gemaakt worden op verschillende soorten van typen; de uiterlijke vorm van de begraafplaats, de verkaveling van de percelen en tenslotte de manier van inrichten van de graven op de percelen.

Qua uiterlijke vorm zien we twee typen. Bij het eerste type is de begraafplaats tegen of binnen het stedelijk gebied geplaatst. Het zijn meestal afgesloten gebieden welke door afscheidingen van de buitenwereld zijn afgesloten. Het vormt als zodanig een eigen wereld. Dit type is vaak een oudere begraafplaats en wordt tegenwoordig weinig meer toegepast.

Het andere type is meer een parkachtige begraafplaats: tegenwoordig de meest gebruikelijke vorm. Een begraafplaats in een park of zelfs in het open land gelegen. De begraafplaats heeft een minder harde afscheiding omdat het vaak meer opgaat in de omgeving.

De eerste verkavelingswijze is een strakke inrichting waarbij alle graven volgens een vast raster worden geplaatst. Met alle looppaden er loodrecht op in lange paden langs de graven met verticaal enkele verbindingspaden. De opzet is helder en duidelijk, maar heeft ook een meer anoniem en massaal gevoel. De vrije verkaveling is een type dat alleen voorkomt bij park begraafplaatsen. Hierbij worden de paden vrijer in gezet en liggen de graven niet perse allemaal op de zelfde richting. Hierdoor is er meer verschil tussen graven en belevingen in de omgeving.

Voor algemene graven zijn er twee typen. De eerste is head to head waarbij twee opeenvolgende rijen graven met de hoofden, en dus de grafstenen naar elkaar staan. Hier bij wordt vaak een heg gebruikt als scheiding tussen de graven. Bij het tweede type liggen de graven op rij achter elkaar. Met allemaal de grafstenen in dezelfde richting. De graven worden van elkaar gescheiden door de looppaden voor de bezoekers. Zelfstandige graven/familiegraven liggen meestal apart omgeven door een afscheiding. Zoals bijvoorbeeld een heg of een muur. Voor alle typen zijn vanzelfsprekend mengvormen te vinden maar we hebben hiermee de belangrijkste verschillende typen wel besproken. Qua recente ontwikkelingen moeten worden genoemd de bovengrondse galerijwandgraven en de natuurbegraafplaatsen “in het bos”. Veel begraafplaatsen hebben ook weer meer oog gekregen voor de individuele wensen zodat meer creatief kan worden omgegaan met de ruimte en de gedenkmonumenten.

Het kerkbestuur wenst uiteindelijk een begraafplaats die met de maatregelen op de bestaande begraafplaats en uitbreiding naar een hoger niveau wordt getild: een zeer fraaie en rustieke begraafplaats binnen de duidelijke contouren van en in een groene harmonie met het Limburgse landschap. Vanwege de noodzakelijke herinrichtingsmaatregelen en bodemrust moet in deze samenhang tevens een kleine uitbreiding worden gerealiseerd.

Aanbevelingen

Planvorming

Kijkend naar de toekomst wil het kerkbestuur de mogelijkheden onderzoeken om de begraafplaats uit te breiden richting de dorpsmantel aan de zuidoostkant van de begraafplaats. Voor inpassing van de begraafplaats heeft Heusschen*Copier een beknopte visie opgesteld en zijn een aantal ontwikkelconcepten (modellenstudie) opgezet. Deze modellenstudie toont de kansen en (on)mogelijkheden van een toekomstige uitbreiding met als uitkomst een voorkeursmodel (schetsontwerp) die de landschappelijke inpassing en visie verbeeldt.

Visie - Behouden en versterken

Vanuit de (landschaps)analyse en inventarisatie concluderen we dat het Limburgse landschap in en rondom het dorp Schinnen van een kwalitatieve meerwaarde is voor het dorp en haar bewoners. Het landschap levert een belangrijke bijdrage aan de woonkwaliteit maar ook natuurbeleving en rust wordt door iedereen (toeristen, wandelaars, etc.) gewaardeerd.

Ondanks het verschil in landschappelijke ligging (in de dalen of op de plateaus) hebben de agrarische dorpen en gehuchten van Zuid-Limburg van oorsprong een zelfde hoofdopbouw: Een bebouwde kern aan de weg, met daaromheen -aan de achterkant van de bebouwing- een gordel van beweide hoogstamboomgaarden, afgesloten van de omgeving met een haag.

Door de jaren heen is door het steeds dichterbekouwen van de linten en het verdwijnen van de boomgaarden de kwaliteit en functie van deze gordel veranderd. Het koesteren en opnieuw zichtbaar maken van deze ‘gordel’ (als een groene kwalitatieve dorpsrand) is een onderdeel van de visie. Deze gebieden zijn niet bestemd om in te bouwen maar ontwikkelingen als de uitbreiding van de begraafplaats kunnen een aanleiding zijn om deze gordel opnieuw vorm te geven en te versterken. De inrichting en inpassing van de uitbreiding heeft op deze manier de kans om hieraan een kwalitatieve bijdrage te leveren.

De visie op de uitbreiding van het kerkhof zet daarom voornamelijk in op het behouden en waar mogelijk versterken van de landschappelijke kwaliteiten. De volgende visiepunten zijn richtinggevend voor het uitwerken van het voorkeursmodel (schetsontwerp).

- Koesteren en versterken van de bestaande landschappelijke structuur,
- Gebruik maken van landschapselementen die van nature voorkomen in het gebied (graften, hoogstamfruitboomgaarden, kruidenrijk gras, gemengde hagen en bomen die onderdeel zijn van de Potentieel Natuurlijke Vegetatie in het gebied,
- Vergroenen van de bestaande begraafplaats en het zicht op de bestaande begraafplaats vanaf de Mariaberg door het benutten van de plekken die niet meer (her)gebruikt kunnen worden om te begraven; denk hierbij aan het planten van een boom, haag, vaste planten of gras,
- Verbinding tussen de parochiekerk, de begraafplaats en de Mariakapel, dit kan door middel van een route of pad over de begraafplaats en de uitbreiding van de begraafplaats, op deze manier wordt het hele gebied als bezinnings- of rustplek aaneengeschakeld. Door de verbinding tussen de Mariakapel en de parochiekerk wordt ook de koppeling tussen het dorp en het aangrenzende landschap (Mariaberg, dorpsmantel, etc.) versterkt,
- Behoud van voldoende open ruimte (als bufferzone) tussen de uitbreiding van de begraafplaats en de bosrand van de Mariaberg,
- Het gebied is onderdeel van de zilvergroene landschapszone (POL), het voorkeursmodel (schetsontwerp) heeft vooralsnog geen knelpunten met het POL,
- Aansluiten op de visie van Natuurmonumenten op het gebied, voornamelijk de inrichting van het weiland met hoogstamfruitboomgaarden, kruidenrijk grasland, hagen, begrazen en het versralen van het weiland,
- Aansluiten op de visie van Natuurmonumenten op de ontwikkeling van het Geleenbeekdal, voornamelijk door wandelroutes aan elkaar te koppelen.

Concept visie

Landschap

Behoud en versterken van de gordel

Omgeving

Natuurwaarden

Omgeving

Routing

Omgeving

Verbinding met het landschap

Omgeving

Zonering

Omgeving

Ontwikkelconcepten

Heusschen*Copier heeft ontwikkelconcepten geschetst voor de uitbreiding van de begraafplaats:

- Model 1_Hagen
- Model 2_Graften
- Model 3_Talud.

Hierin is op een drietal uiteenlopende manieren geschetst hoe de uitbreiding van de begraafplaats vormgegeven en uitgevoerd kan worden.

Model 2_Graften

In dit concept is gekozen voor het meest 'vrije' ontwikkelconcept voor de uitbreiding. De graven en plekken voor urnen liggen 'los' in het landschap en volgen (zo veel als mogelijk) de hoogtelijnen van het gebied. De stroken met graven en urnen worden afgeschermd en ingepast door een graft. Hierdoor sluit de uitbreiding maximaal aan op de omgeving en het landschap.

Model 3_Talud

De stroken met graven en urnen van de uitbreiding van de begraafplaats zijn in dit concept gedraaid ten opzicht van de opzet en lay-out van de oorspronkelijke begraafplaats. De uitbreiding sluit aan op hetzelfde niveau (lees; hoogte) van de huidige begraafplaats. Door middel van grastaluds wordt dit hoogteverschil opgevangen wat het geheel een besloten en intiem karakter geeft.

Voorkeursmodel

Model 1_Hagen

De opzet en de inpassing van de uitbreiding van de begraafplaats sluit in dit concept het meeste aan bij de bestaande begraafplaats. De rijen met graven en plekken voor urnen worden in hetzelfde ritme voortgezet richting het weiland. De graven en urnen liggen 'head to head' waarbij twee opeenvolgende rijen graven met de hoofden, en dus de grafstenen naar elkaar staan. Een haag is de scheiding tussen de graven. De uitbreiding van de begraafplaats wordt functioneel en sober ingepast.

Model 1 met graften in plaats van hagen

Het kerkbestuur heeft een voorkeursmodel gekozen om tot een schetsontwerp uit te werken. Het voorkeursmodel is model 1 (Hagenmodel). Dit model gaat uit van een uitbreiding die aansluit op de bestaande structuur van de begraafplaats. Deze opzet van terrassen en rechte rijen met graven wordt doorgezet, richting de Mariaberg, op het aangrenzende perceel (eigendom Natuurmonumenten). De wens van het kerkbestuur is om naast deze opbouw de uitbreiding in te passen met landschappelijke elementen (graften in plaats van hagen) en het nieuwe gedeelte te omheinen (haag in combinatie met afrastering). In het schetsontwerp wordt verder een uitspraak gedaan over: beplanting, materiaal, routing, hoogteverschil, opslag en gebruik.

Overleg omwonenden

Het kerkbestuur van de parochie St. Dionysius en Heusschen*Copier hebben donderdagavond 25 juni 2015 het ontwerp gepresenteerd aan de omwonenden omtrent het meest aangewezen ontwikkelconcept. De omwonenden hebben constructief gereageerd op het voorkeursmodel. Een deel kan zich vinden in de herinrichtings- en uitbreidingsplannen van de begraafplaats. Nochtans blijven een aantal bezwaren overeind. Deze worden hierna zakelijk weergegeven met een standpunt.

- De mogelijkheid om een grens te stellen aan de uitbreiding richting het bos. Er is door de bewoners een voorstel gedaan over een variant waarbij de uitbreiding van de begraafplaats bestaat uit maximaal twee graften in plaats van drie,
- De uitbreiding van de begraafplaats mag, richting Achter de Kerk, niet voorbij de berging komen van Achter de Kerk 6,
- Wat is de invloed van de uitbreiding op het zicht op het weiland vanaf de weg (Achter de Kerk). Dit zien de bewoners graag verbeeldt,
- Het vinden van een geschikte locatie voor de (grond)opslag van de begraafplaats (niet naast de berging in het weiland aan de zuidoostkant van Achter Kerk 6),
- Een oplossing voor de wateroverlast en een oplossing voor het afschermen van de achterkant van de garage van Achter de Kerk 6.

Keuze en verantwoording

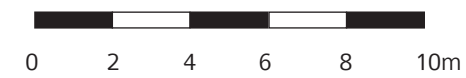
Het voorkeursmodel (schetsontwerp) voor de uitbreiding van de begraafplaats sluit naadloos aan op de bestaande opbouw (terrassen lay-out) van de huidige begraafplaats. Van de drie ontwikkelconcepten is dit model het meest compacte voorstel; er is gekozen voor een uitbreiding dicht tegen de bestaande begraafplaats aan. Op deze manier wordt het gevoel van één overzichtelijke begraafplaats behouden.

Vanwege het grote hoogteverschil is de uitbreiding geschetst met drie nieuwe terrassen. De terrassen worden uitgegraven en maken het mogelijk om het hoogteverschil richting de Mariakapel goed te overbruggen. De drie terrassen zijn te bereiken via een pad achter de berging van Achter de Kerk 6. Hier kan, door een gedeelte van het weiland uit te graven, een hellingbaan gemaakt worden. Vanaf de hellingbaan zijn, zonder trappen, alle graven en begraven urnen te bereiken. De drie terrassen worden ieder door een pad ontsloten.

De stroken met graven en urnen worden 'head to head' uitgevoerd met daartussen een graft met beplanting. De graftbeplanting zorgt voor een landschappelijke inpassing maar het houdt ook de grond vast en geeft beschutting. Daarnaast heeft de beplanting (graftbeplanting en hagen) een belangrijk aandeel in het ontnemen van het zicht op de uitbreiding vanaf de Mariaberg en geeft het voldoende privacy richting omwonenden.

Samen met Natuurmonumenten is de inrichting van het perceel en hun visie hierop besproken. In hun ogen is het goed mogelijk om aan het weiland een hoogstamfruitboomgaard toe te voegen. Deze komt te liggen tussen de uitbreiding en Achter de Kerk.

Ook deze boomgaard zal een belangrijke bijdrage leveren aan het ontnemen van het zicht op de uitbreiding van Achter de Kerk en geeft extra privacy richting omwonenden. Aan de noordoostkant van de uitbreiding komen de drie paden samen en vormen een pad richting de Mariaberg en Mariakapel. Dit pad verbindt verschillende religieuze plekken met elkaar waardoor de plek voor bezinning en rust wordt vergroot. Het pad versterkt ook de verbinding met de Mariaberg, Mariakapel, begraafplaats en parochiekerk met de dorpskern.

Concept uitbreiding begraafplaats Schinnen

Graven

Urnen

Plek voor afscheid

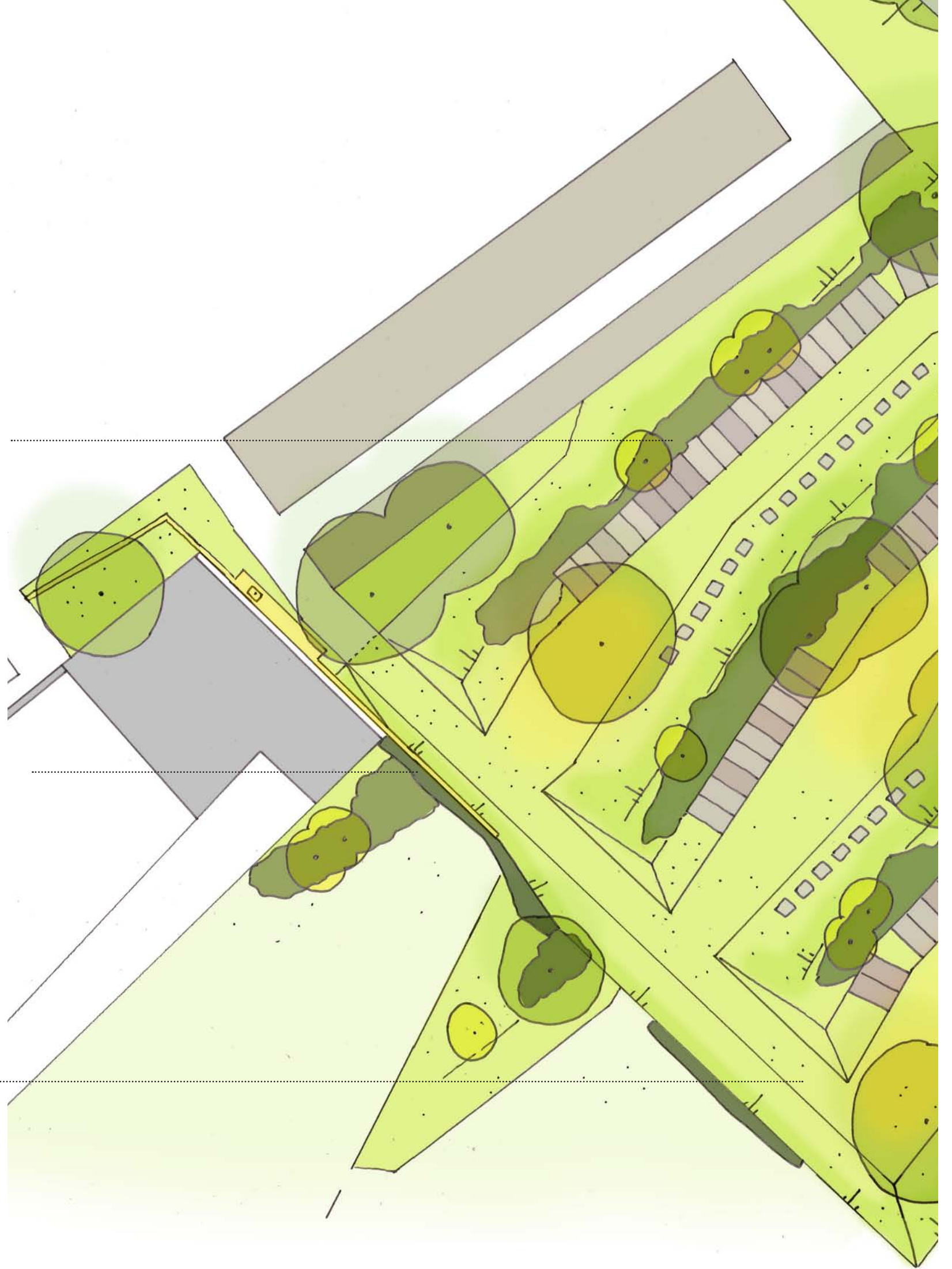
Perspectief

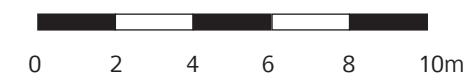
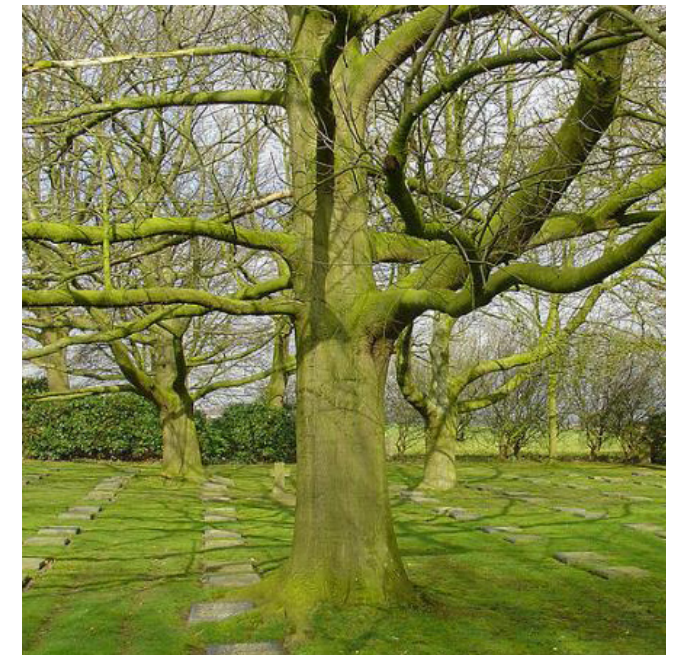
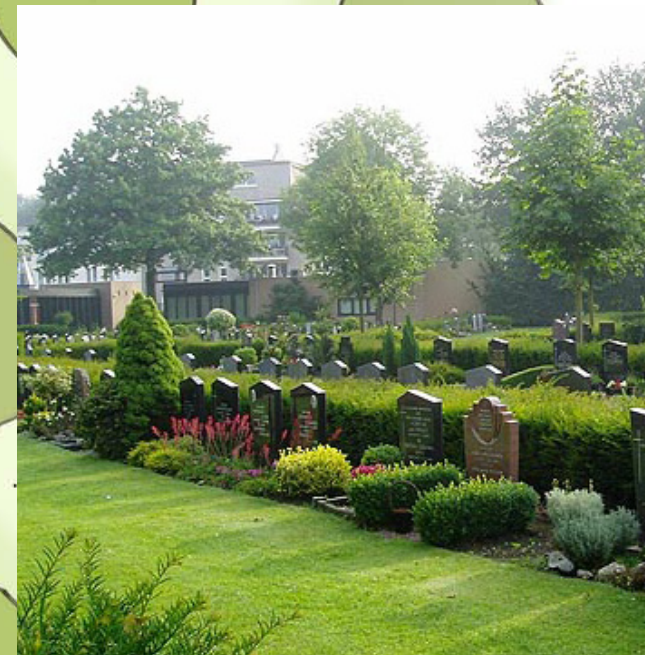
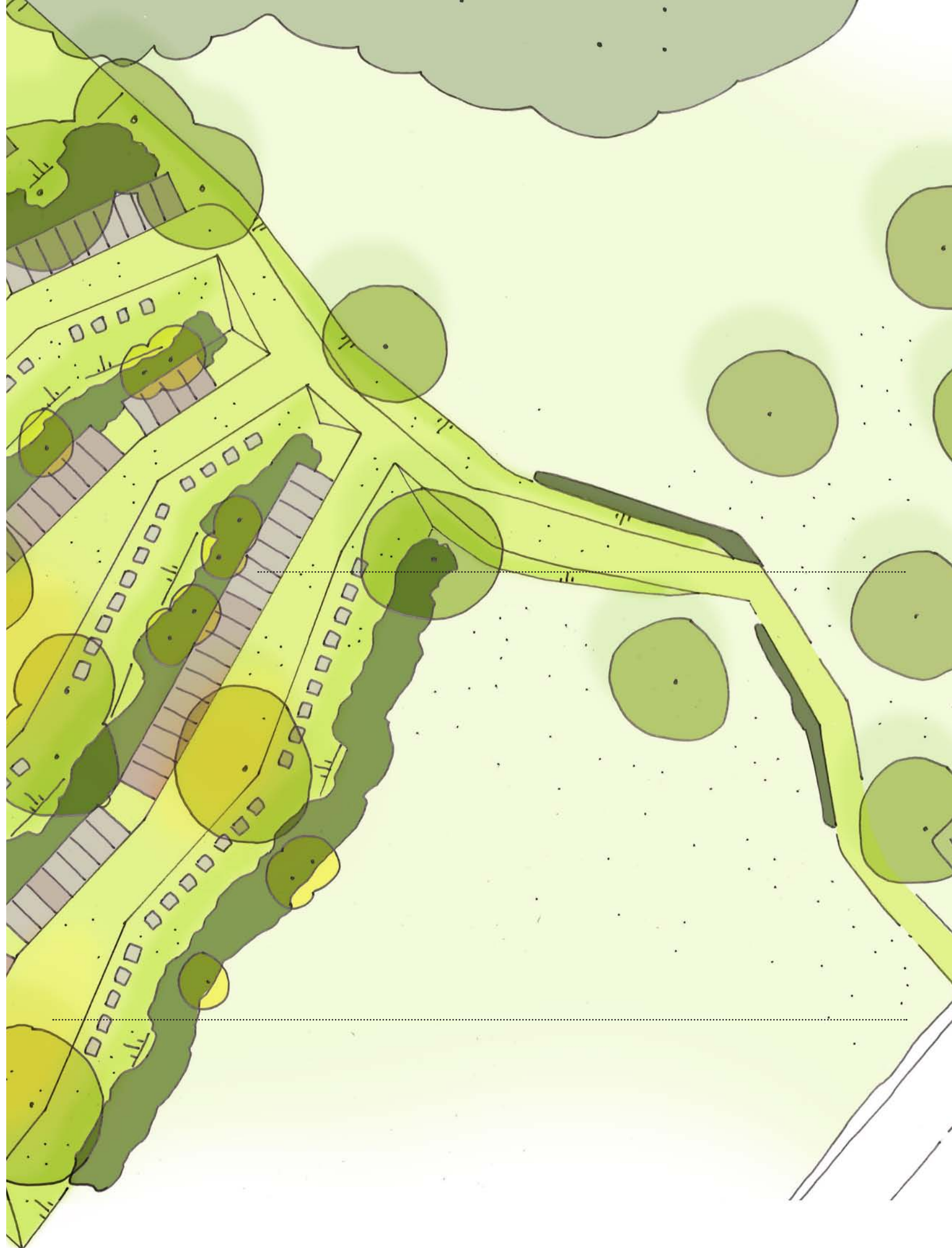
Bestaande situatie

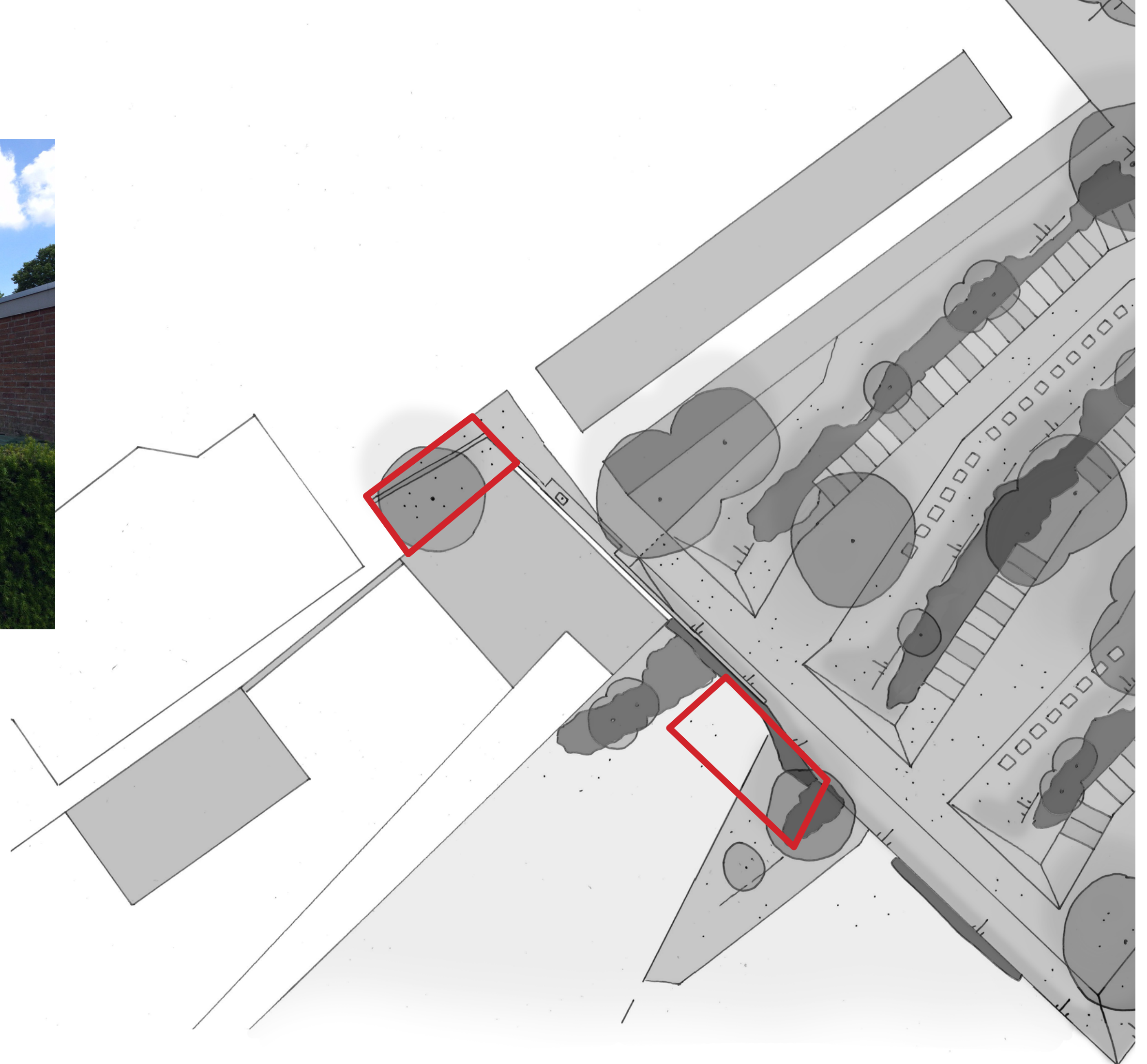

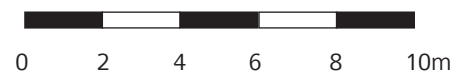
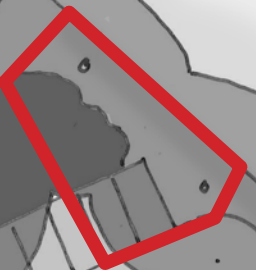
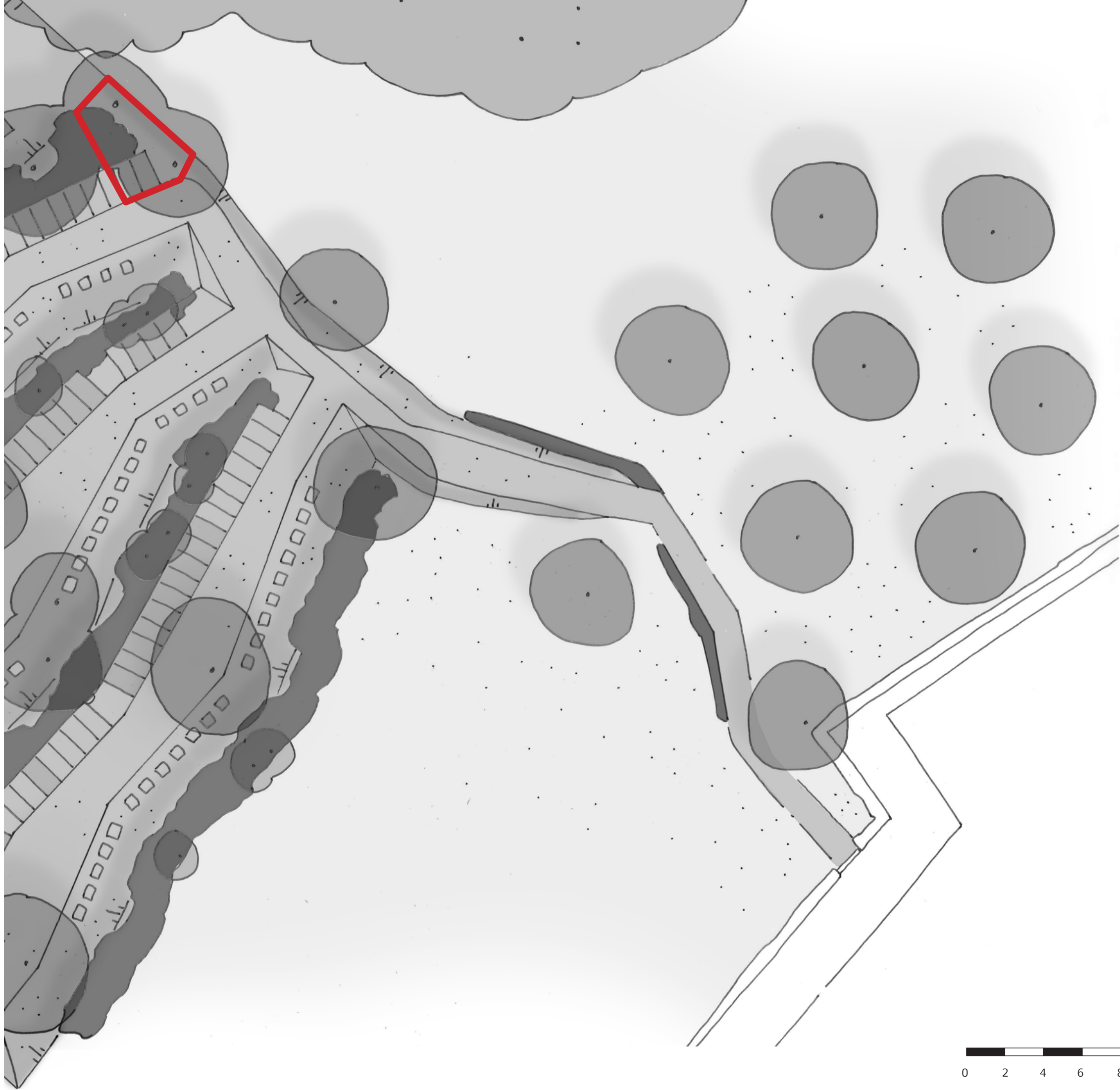
Referenties

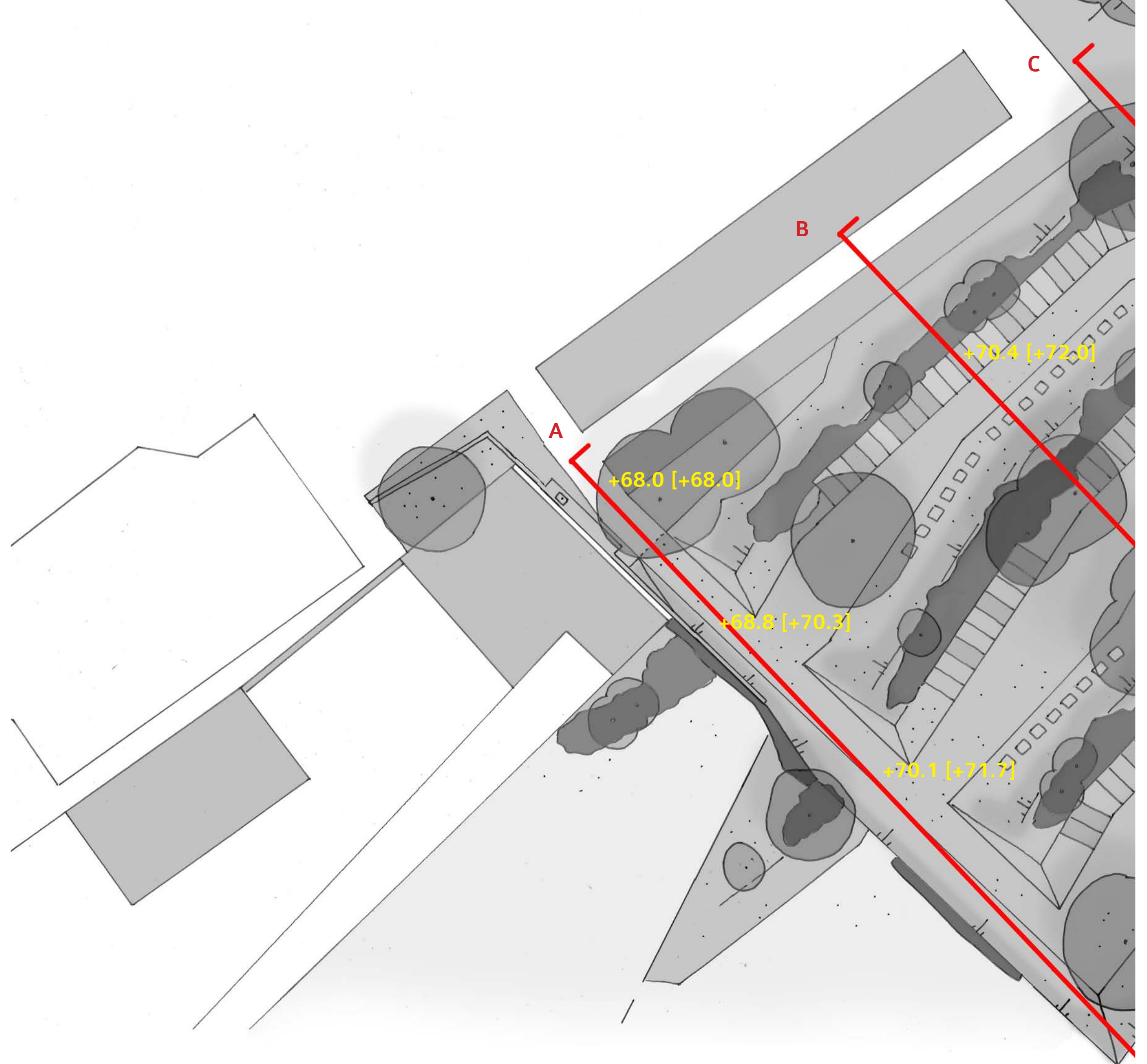

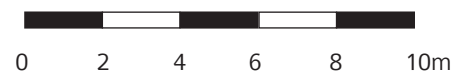
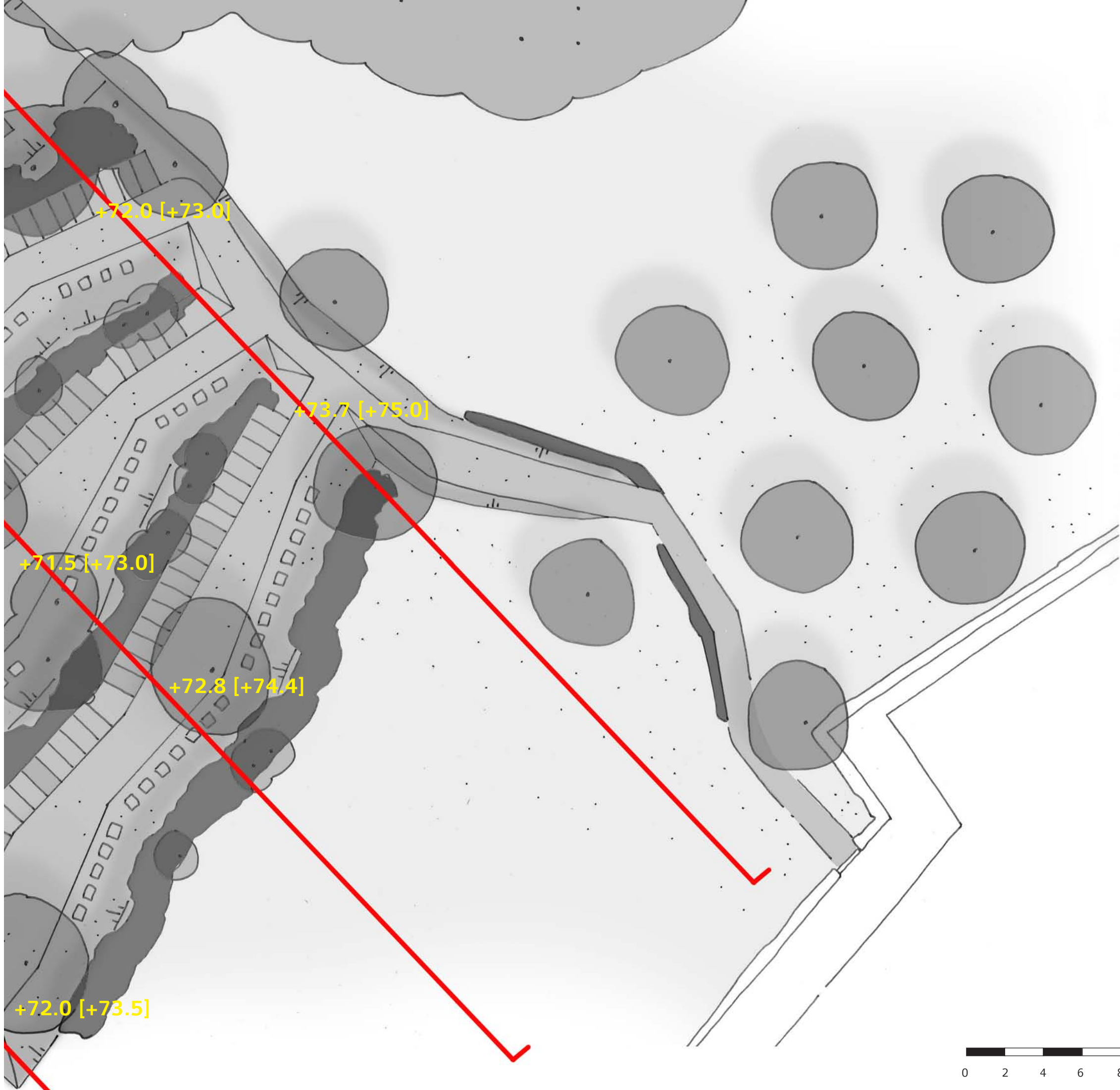
Berging en opslag

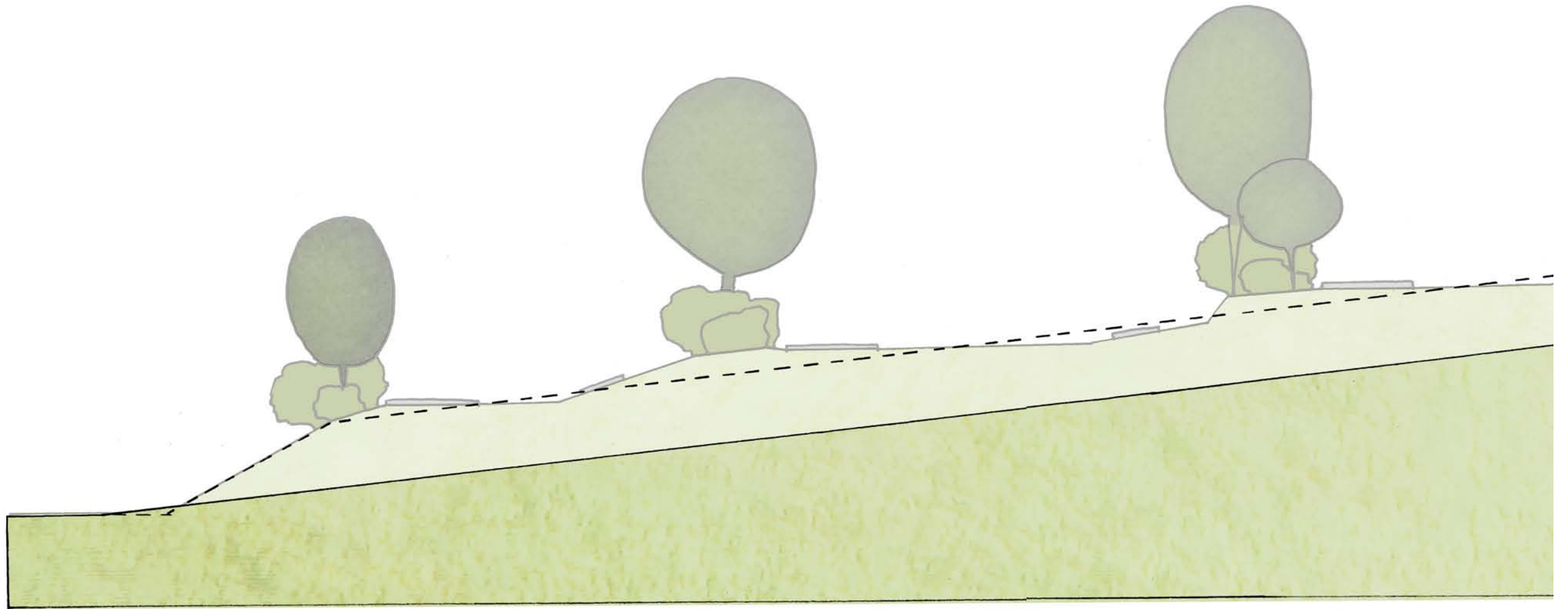

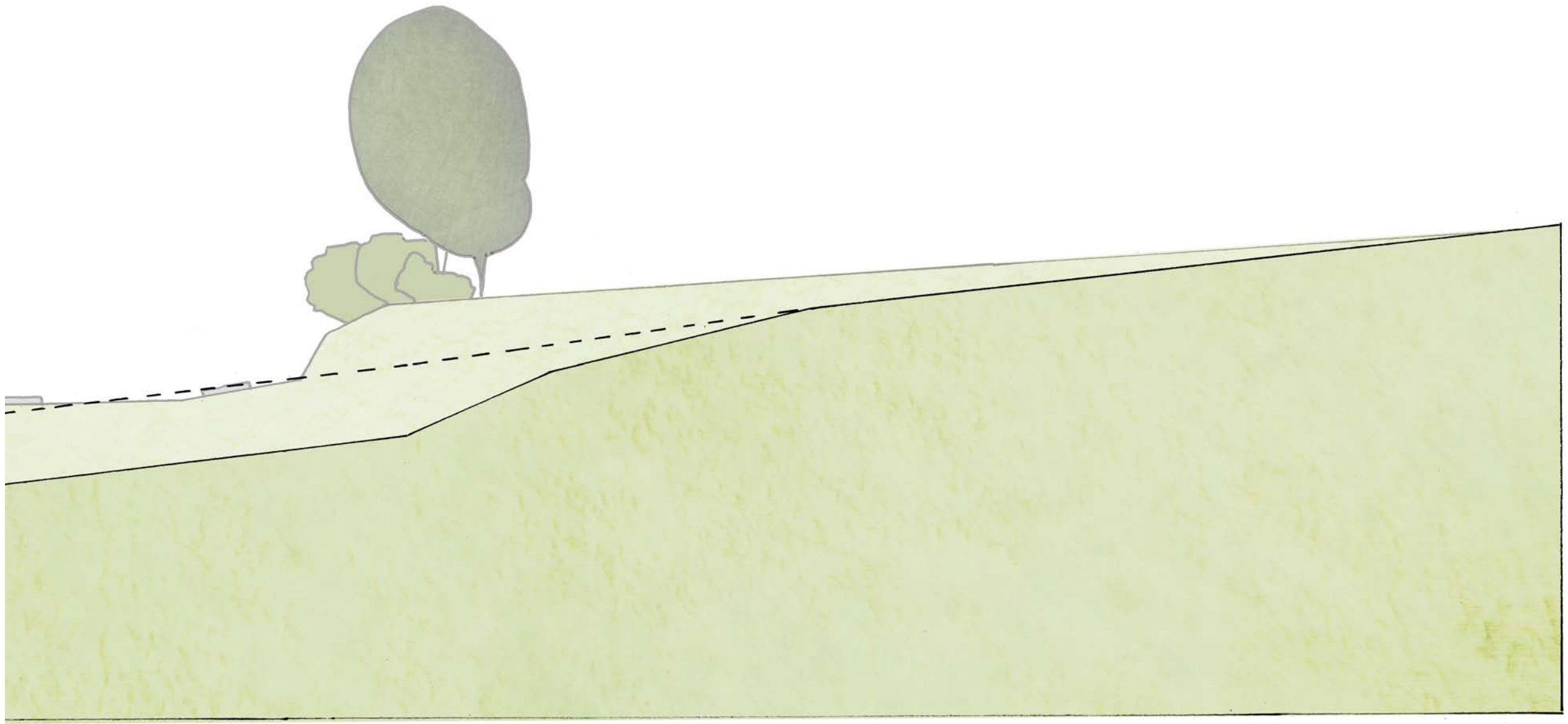
Doorsnedes

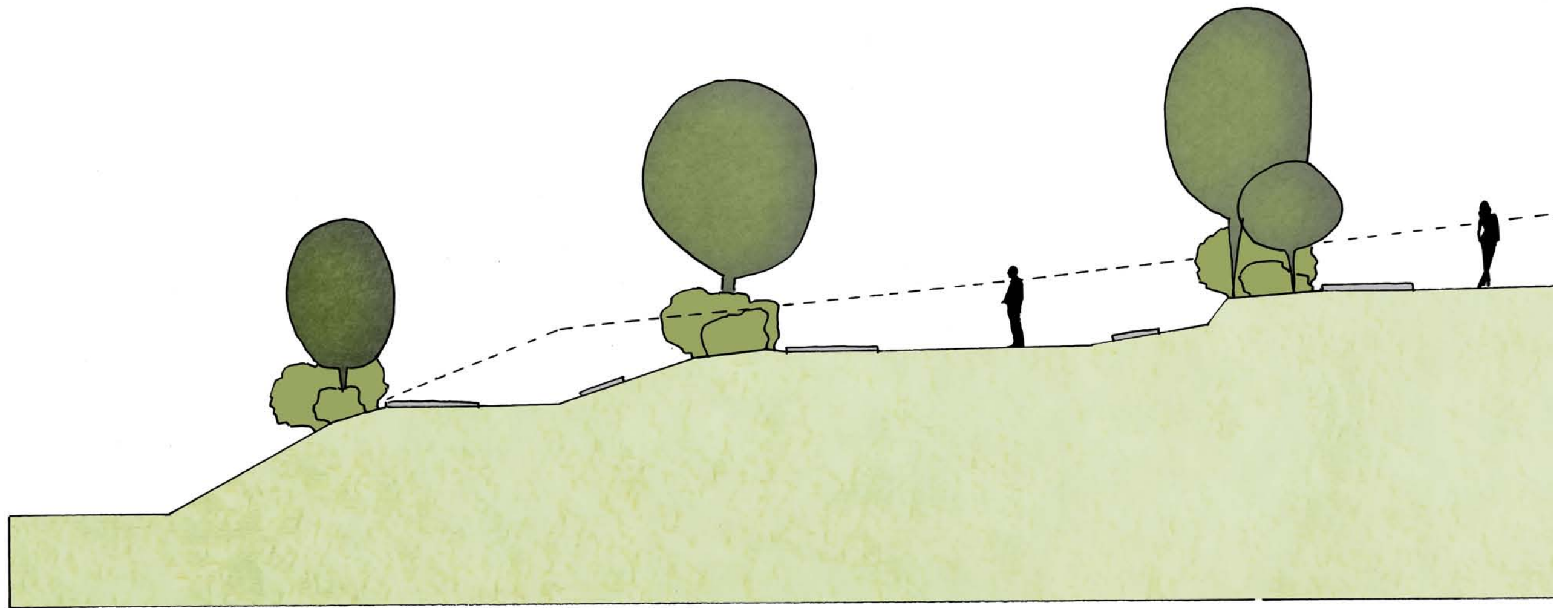

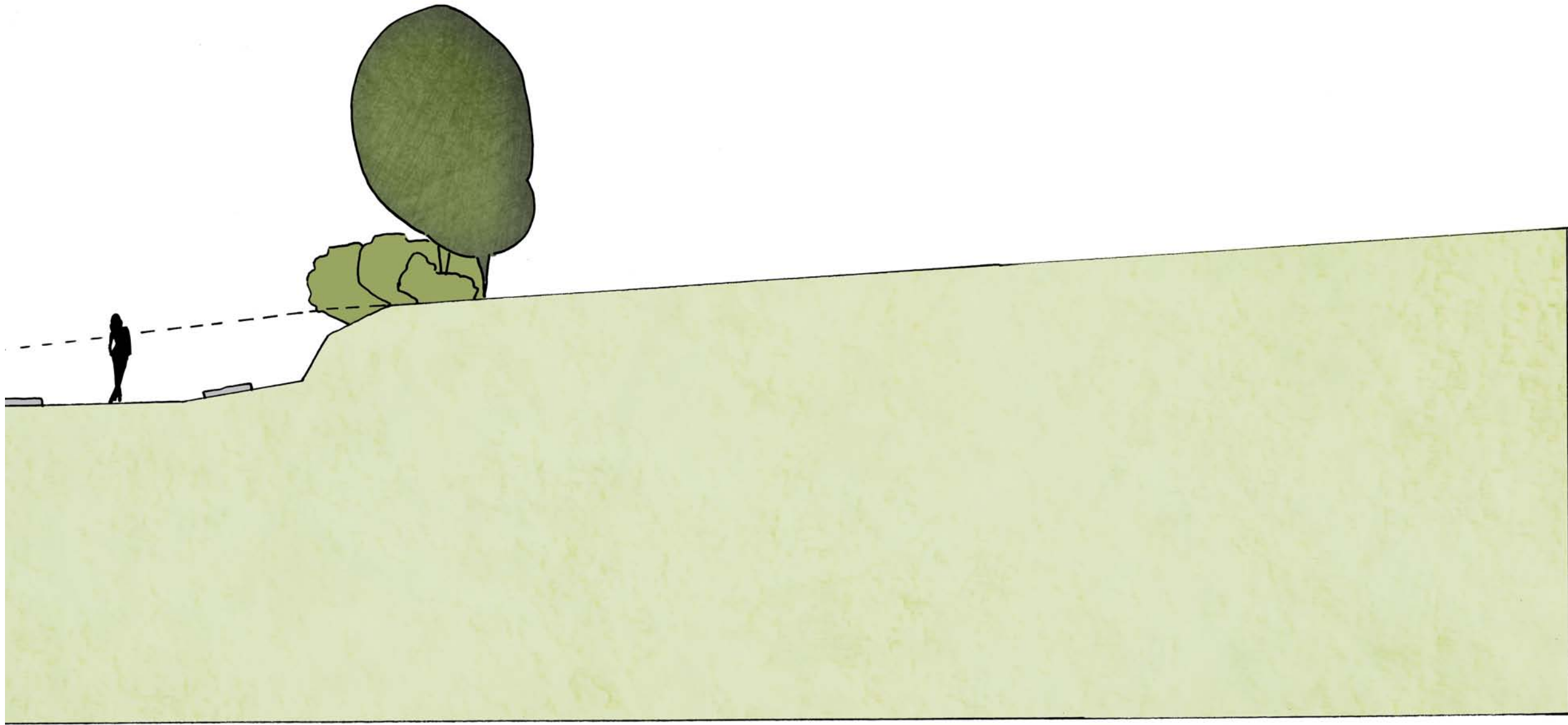
Doorsnede A

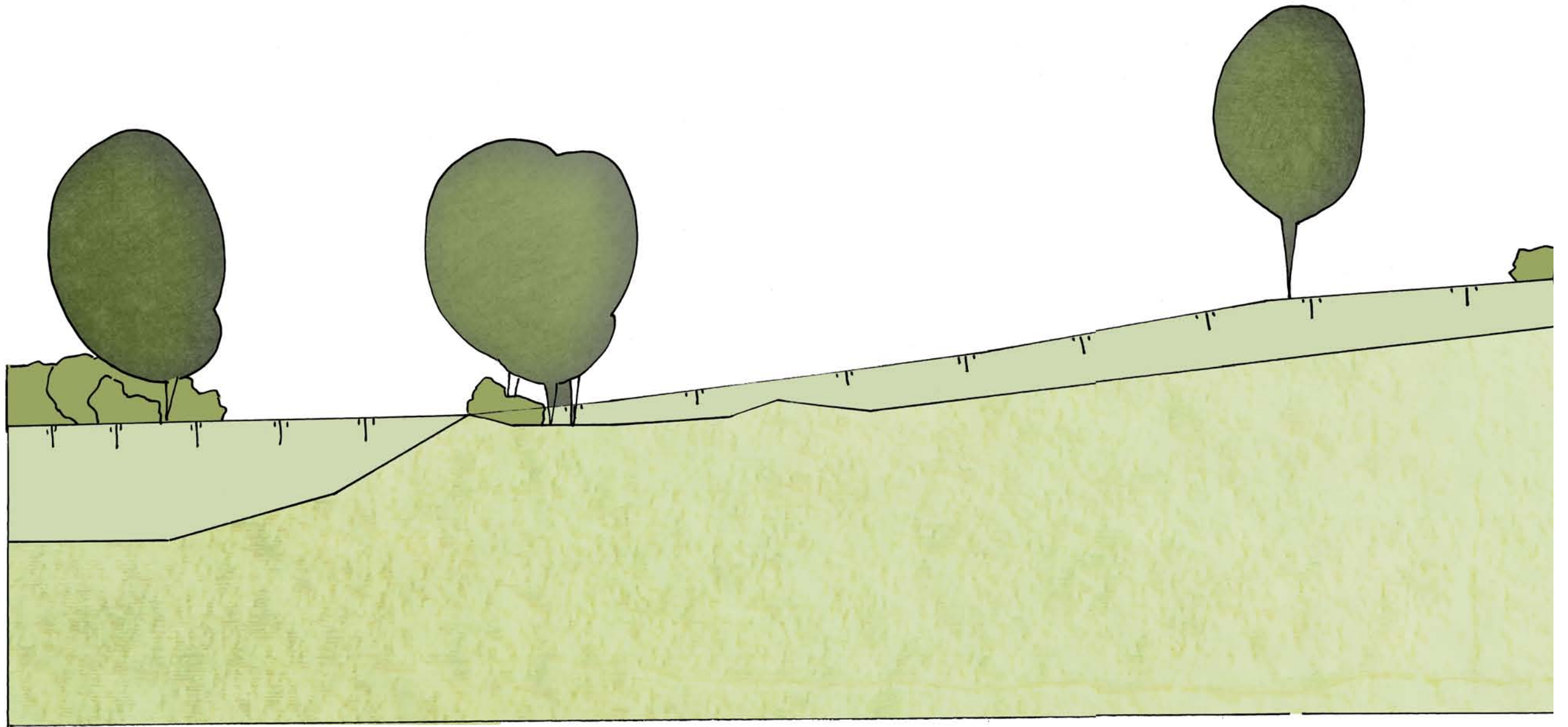

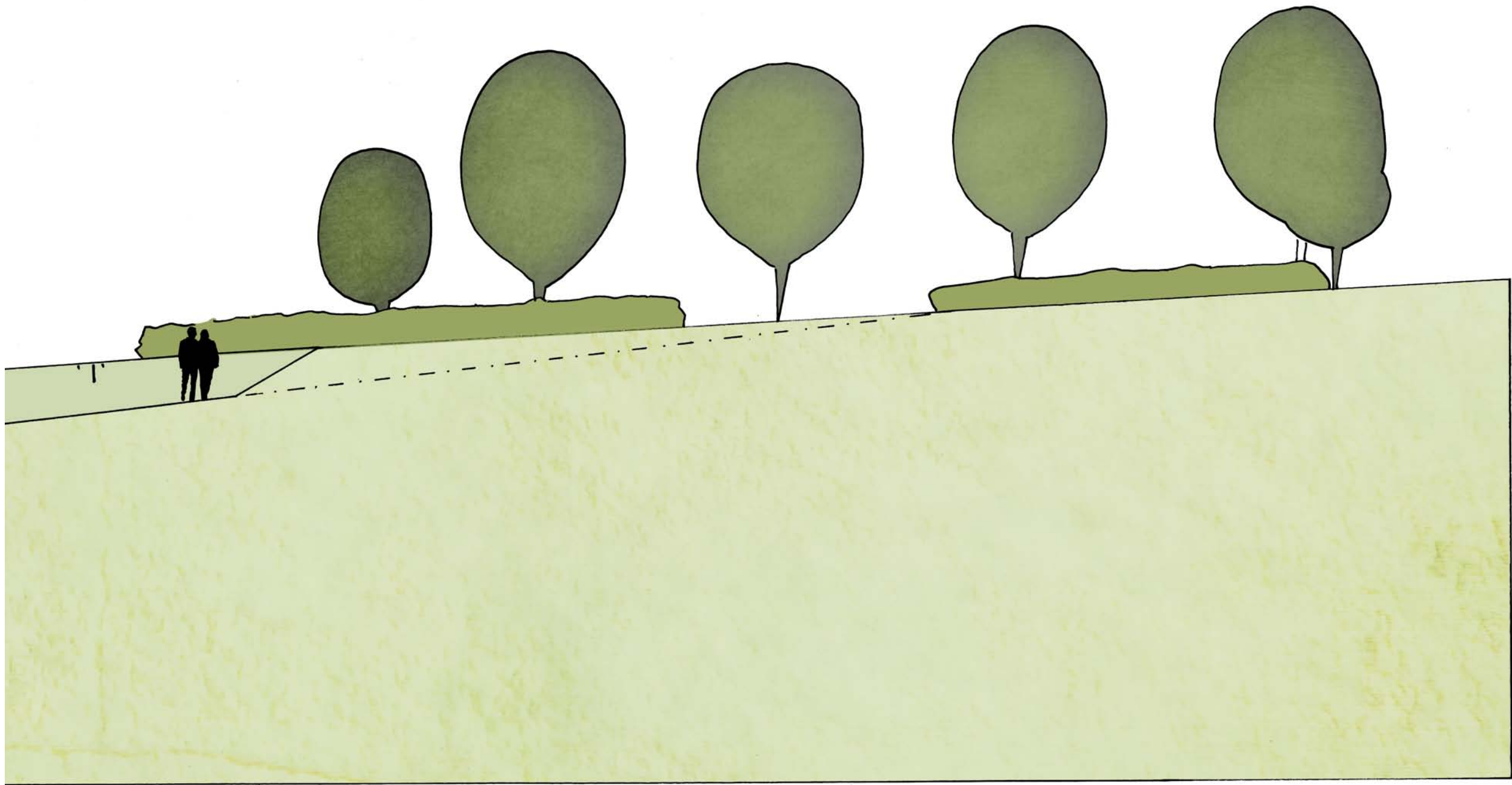
Doorsnede B

Doorsnede C

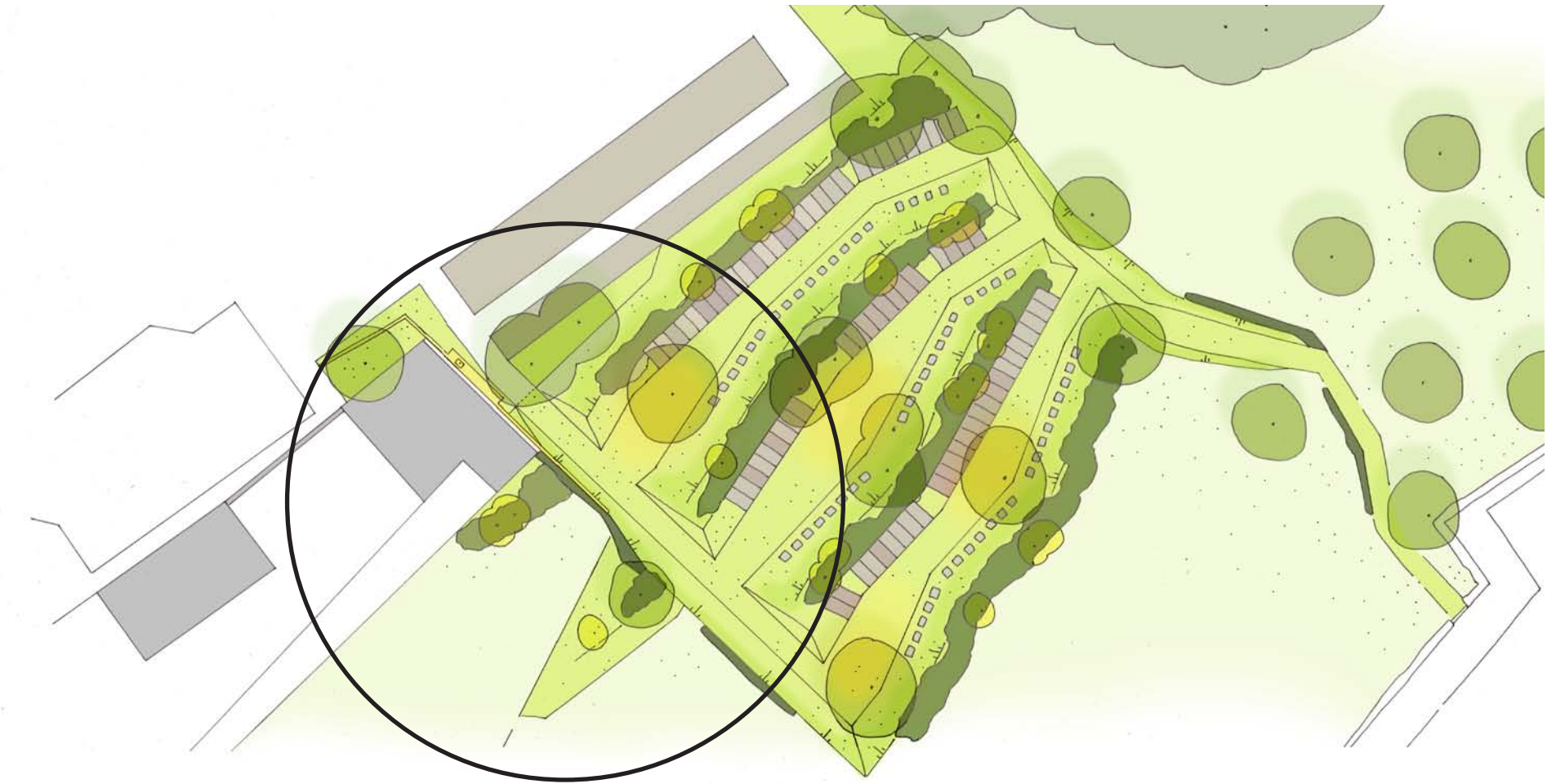

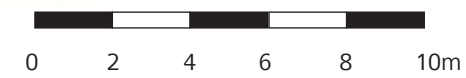
Aanpassing schetsontwerp

Wijzigingen en opmerkingen

Aan de hand van de presentatie op 15 juni 2015 aan het kerkbestuur zijn opmerkingen gemaakt op het schetsontwerp. De opmerkingen hebben voornamelijk invloed op de entree, de positie van de opslag en de omheining met hagen. Daarnaast is gevraagd om de grootte en de oppervlakte inzichtelijk te maken. De opmerkingen zijn verwerkt in een aangepast schetsontwerp van 25 juni 2015, wat is gepresenteerd aan de omwonenden. De oppervlakte van de uitbreiding is 1200m².

Ontwerp 15 juni 2015

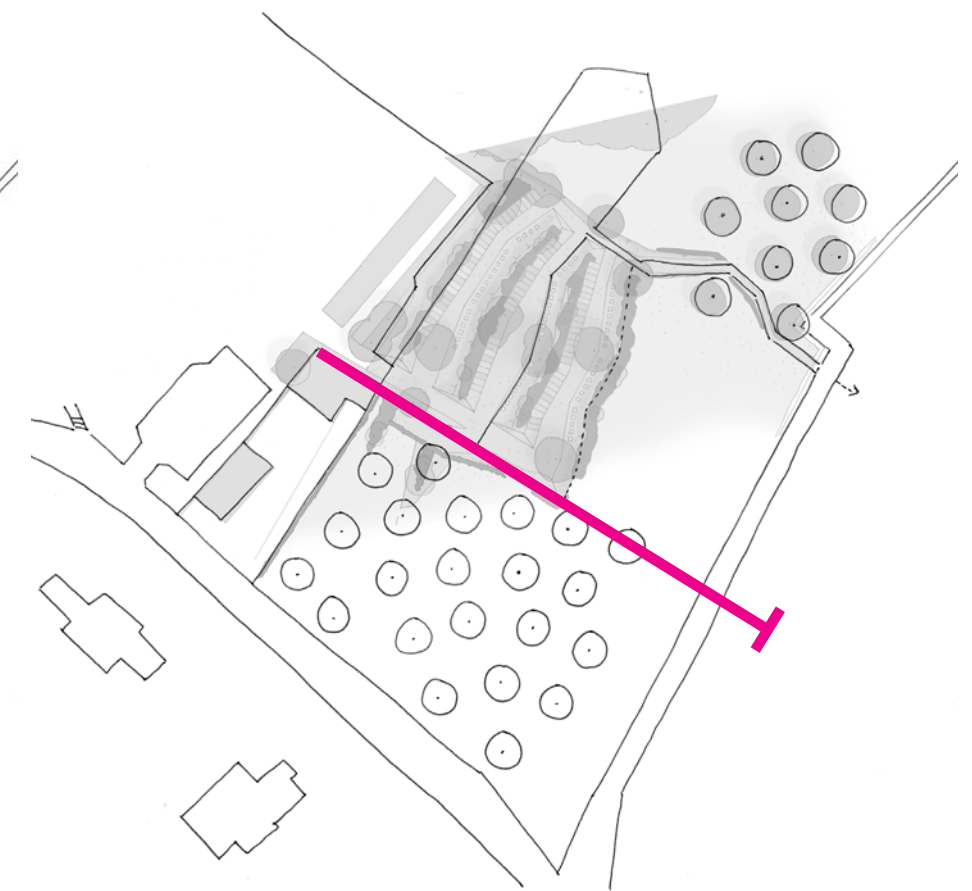
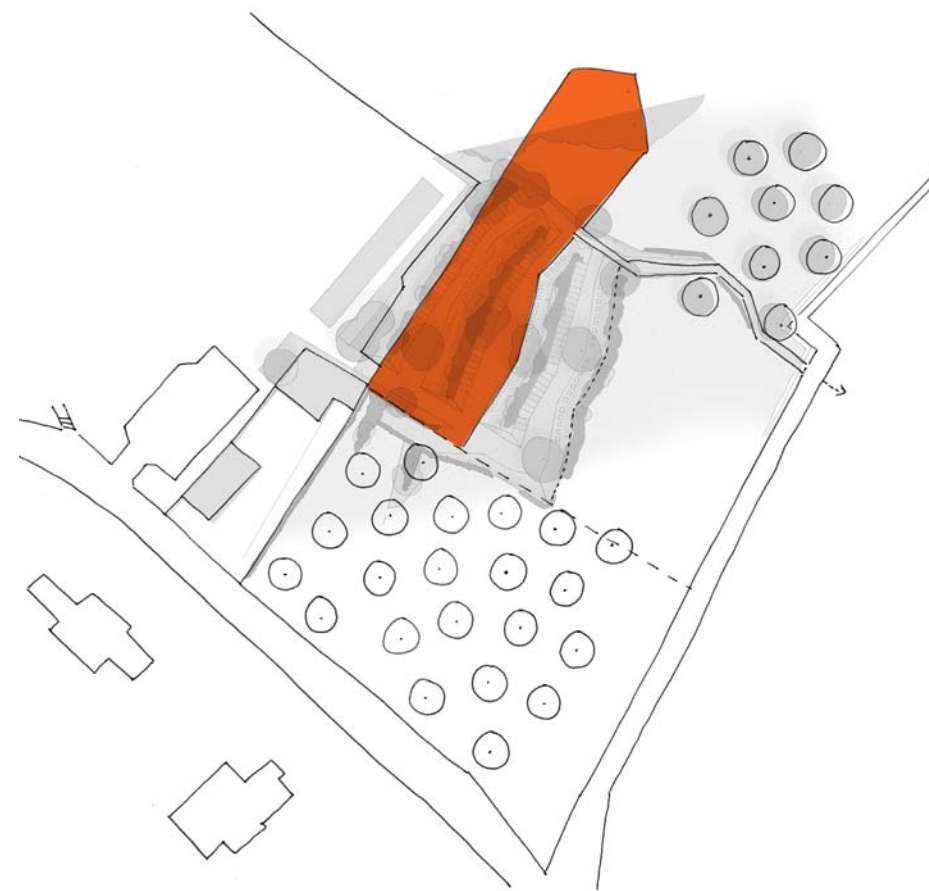
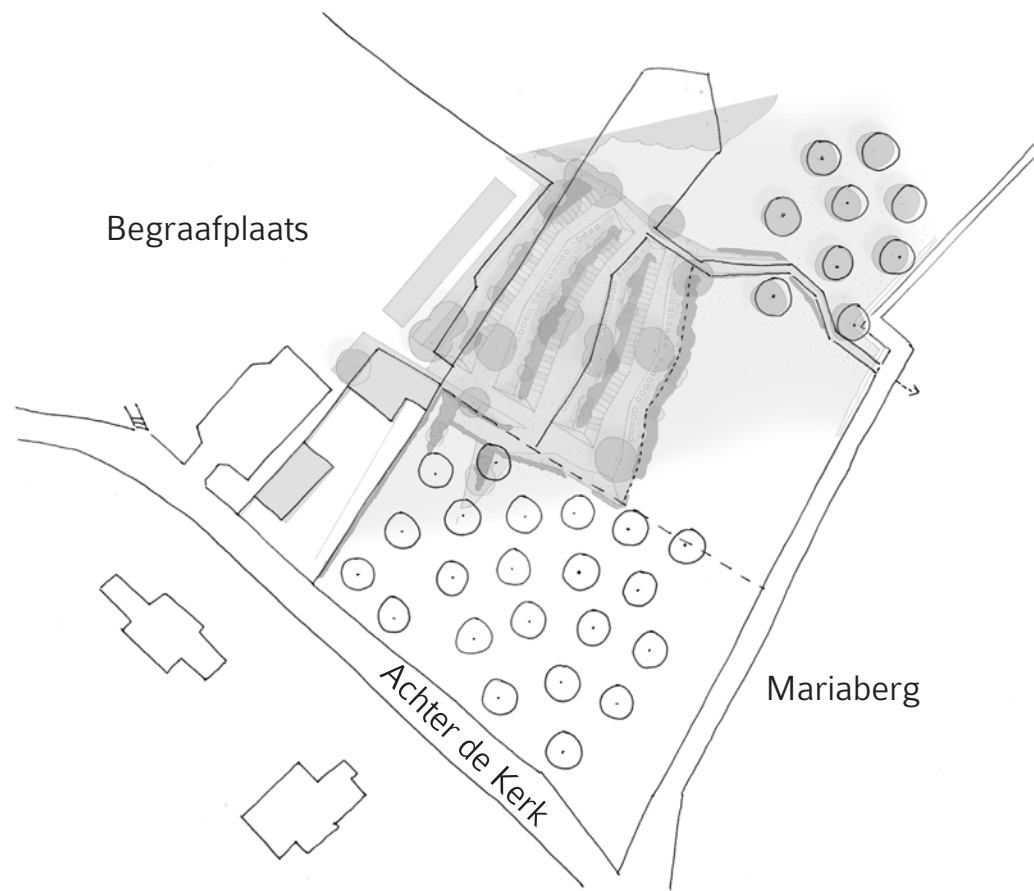

Situatieschets

0 5 10 20 30 40 50 Meters

Afronding Conceptfase

Situatie uitbreiding tussen begraafplaats en Mariaberg

Mogelijke uitbreiding met twee graften; langer en smaller

Grens uitbreiding begraafplaats

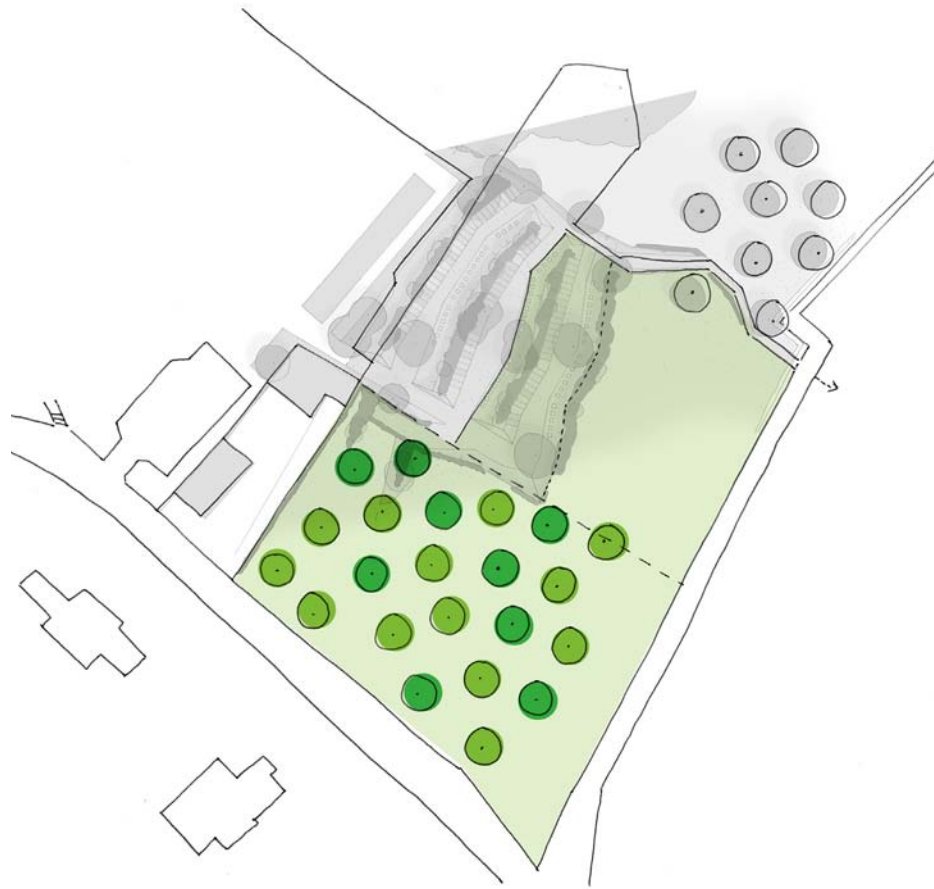
Vervolg

Uitwerking en draagvlak

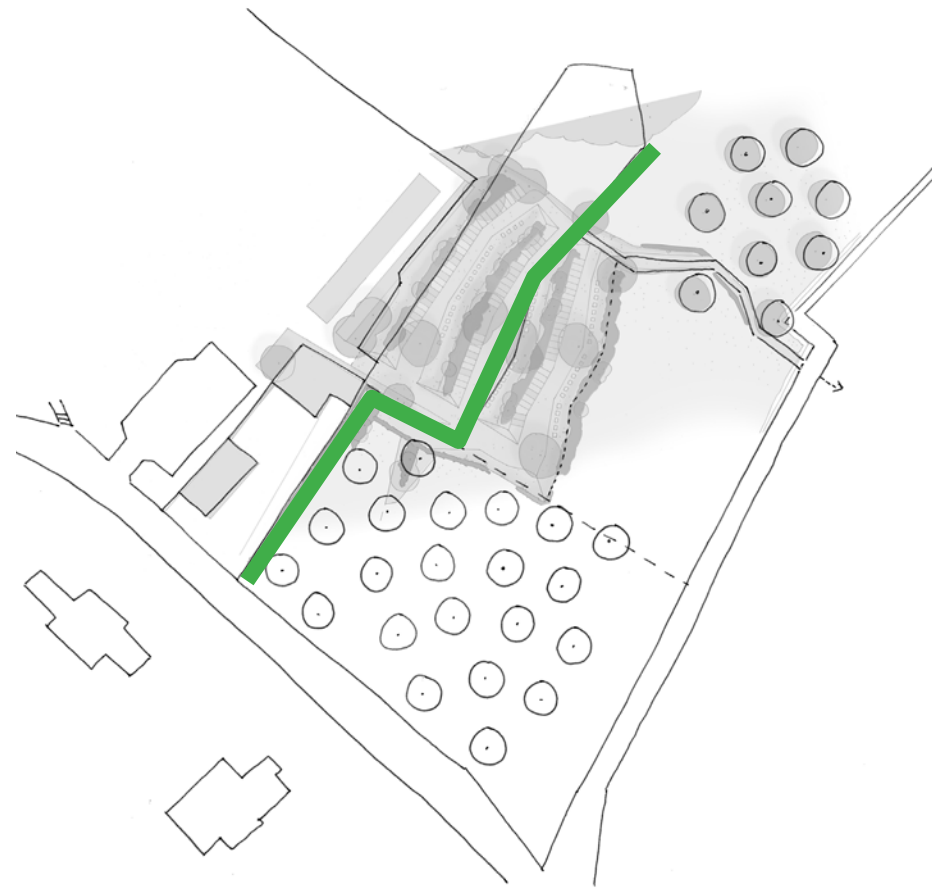
Heusschen*Copier heeft het schetsontwerp in goed overleg met de opdrachtgever, gemeente Schinnen, Provincie Limburg, Natuurmonumenten en bewoners gecommuniceerd. Er zijn diverse wensen en opmerkingen geuit. Richting de uitwerking naar een definitief ontwerp stellen wij voor om alle opmerkingen nog een keer met het kerkbestuur door te nemen en waar nodig te verwerken. Wij adviseren om de benodigde informatie tijdig te communiceren aan alle belanghebbenden voor voldoende draagvlak. Daarnaast is het noodzakelijk om het terrein te laten inmeten voor een goede inpassing en aansluiting op de omgeving.

Koers

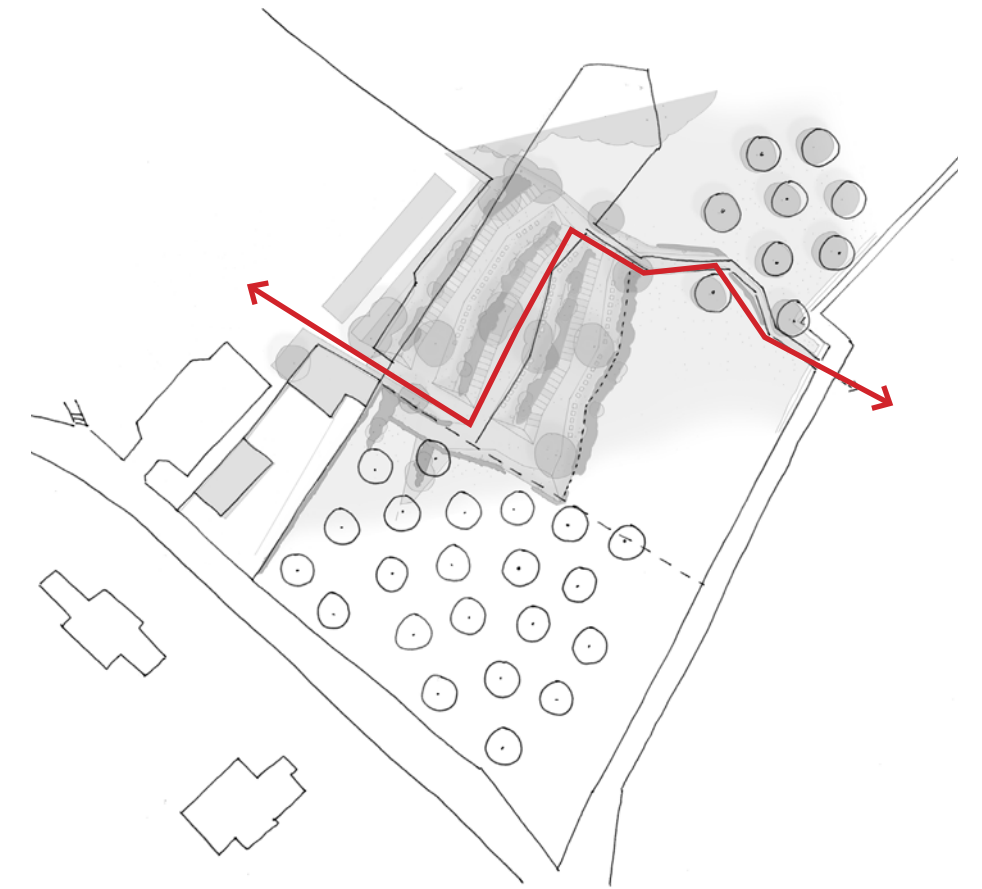
Aan de hand van dit rapport doet het kerkbestuur een principeverzoek aan de gemeente Schinnen (college) en presenteren tegelijkertijd het plan aan de omwonenden. College brengt het plan in procedure (bestemmingsplan) tbv besluitvorming Raad

Inpassing aangrenzend perceel

Zicht beperken voor omwonenden

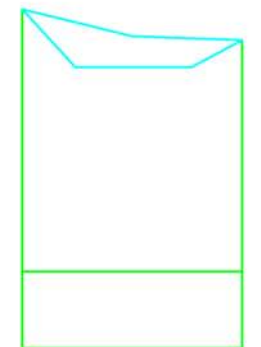
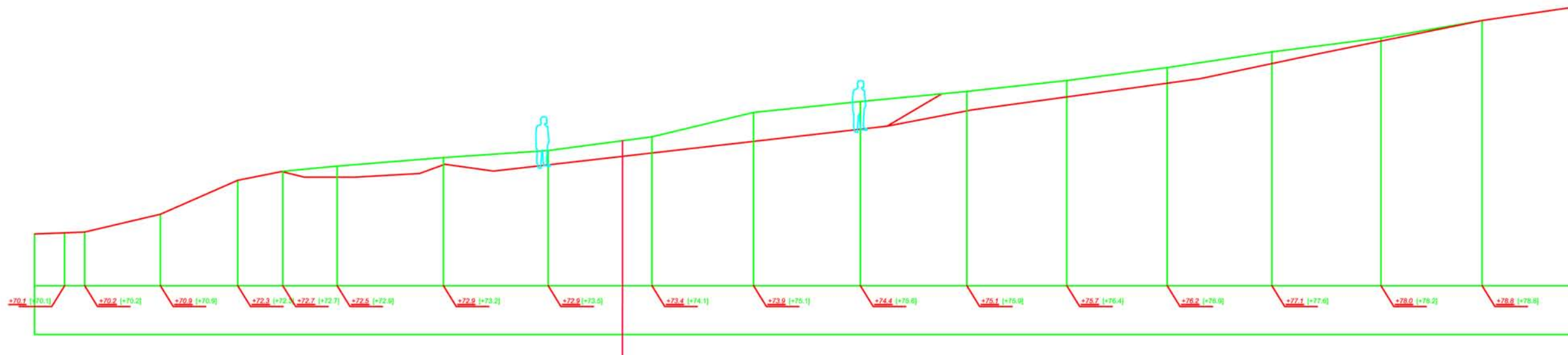
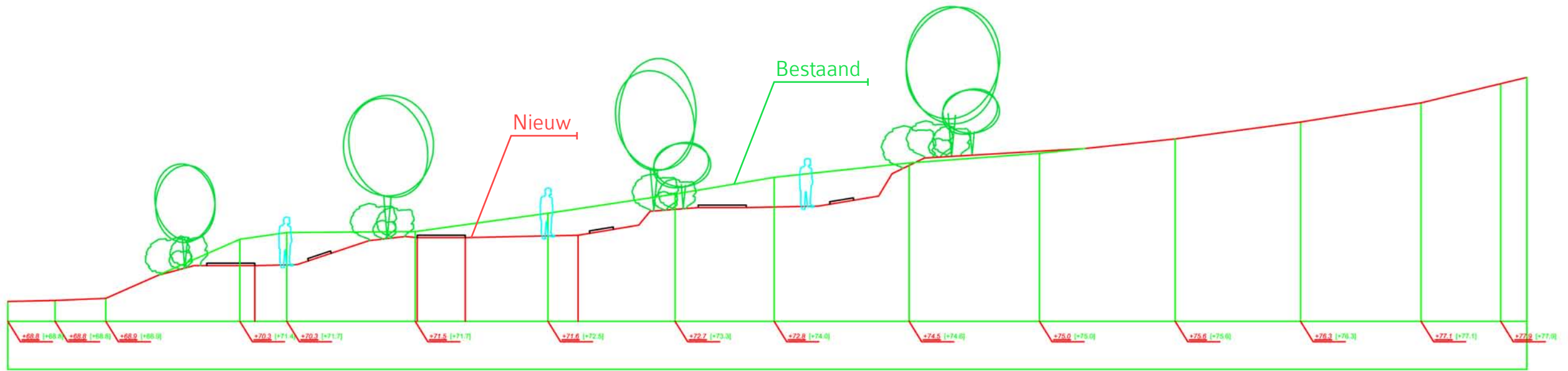
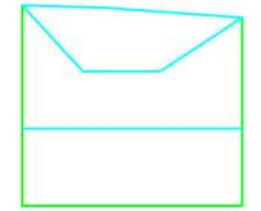
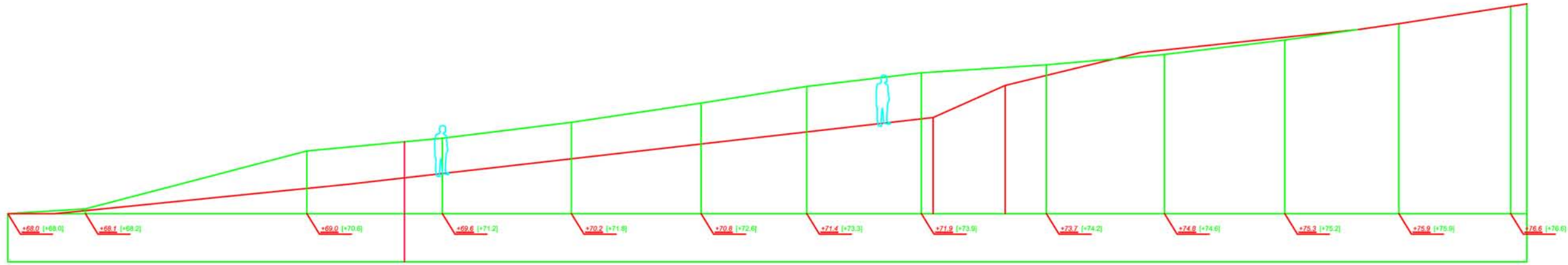

Verbinding met de Mariakapel

Theoretische profielen

Er is een grove berekening voor het grondverzet gemaakt op basis van de drie theoretische profielen die op de rechterpagina staan weergegeven. De hoogtemeting is hierin meegenomen. Op dit moment is er sprake van een grondverzet van 1000m³ -1400m³ grond. Een gedeelte kan hergebruikt worden om vorm te geven aan de graften. Daarnaast kan een gedeelte van de grond gebruikt worden voor ophoging van het bestaande perceel van Natuurmonumenten. Hierbij kan gedacht worden aan het frezen van het grasland, een tiental cm grond eroverheen en daarna de boomgaard planten.

Wat betreft het zichtveld vanuit de diepte van de paden, is er een persoon in de profielen gezet. De gegevens zijn niet gebaseerd op een ontwerp maar op een schets. Om een goed beeld van de kosten te krijgen is het belangrijk om het ontwerp verder uit te werken. Hierbij zullen de volgende onderdelen meegenomen worden; afwatering, beplanting, zicht, aansluiting, profielen tekenen, detailuitwerkingen etc.

HEUSSCHEN*COPIER
Rijksweg 12 _ 6271 AE Gulpen
043 4583437 _ info@hclt.nl _ www.hclt.nl